

Broj: 01-50-4-986-9/20

Sarajevo, 28. 8. 2020.

ČLANU

PRIVREMENE ISTRAŽNE KOMISIJE PREDSTAVNIČKOG DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH ZA UTVRĐIVANJE STANJA U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA BiH

**Damiru Arnautu, Zukanu Helezu, Mirjani Marinković-Lepić, Zlatanu Begiću, Almi Čolo,
Draganu Mektiću, Branislavu Borenoviću i Miri Pekić**

Na osnovu člana 35. st. (1) i (2) Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 i 26/20), zaključka s 2. hitne sjednice Predstavničkog doma o formiranju Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama BiH, održane 14. 6. i 26. 6. 2019, i zaključka o potvrđivanju imenovanja članova Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama BiH, usvojenog na 8. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 15. 5, 19. 5. i 20. 5. 2020, sazivam **9. sjednicu Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama BiH (u daljnjem tekstu: Privremena istražna komisija).**

Sjednica će biti održana **u četvrtak, 3. 9. 2020**, u zgradi Parlamentarne skupštine BiH, u **Plavoj sali, s početkom u 12 sati.**

Za sjednicu predlažem sljedeći

DNEVNI RED

1. Usvajanje Zapisnika 8. sjednice;
2. Saslušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom:
 - Gorana Nezirovića, sudije Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine;
3. Tekuća pitanja:

Pozivamo Vas da sjednici obavezno prisustvujete.

U slučaju potrebe, možete kontaktirati sekretare Privremene istražne komisije Igora Bajića ili Sonju Abdulovski na broj telefona: 033 286 068 ili na e-mail adresu: igor.bajic@parlament.ba ili sonja.abdulovski@parlament.ba.

S poštovanjem,

**Predsjedavajući Privremene istražne komisije
v.r. Damir Arnaut**

Dostaviti:

- naslovu
- a/a

Broj: 01-50-4-986-9/20

Sarajevo, 3. 9. 2020.

TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE n/r glavne tužiteljice Gordane Tadi

Poštovana,

Na osnovu člana 10. stav (1) tačka a) Zakona o parlamentarnom nadzoru („Službeni glasnik BiH”, broj 25/18), člana 188. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH („Službeni glasnik BiH”, br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 i 26/20) i člana 3. stav (2) Poslovnika Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine, Privremena istražna komisija je na 9. sjednici, održanoj 3. 9. 2020, jednoglasno usvojila sljedeće:

ZAKLJUČAK

Privremena istražna komisija poziva glavnu tužiteljicu Tužilaštva Bosne i Hercegovine Gordanu Tadi da se pojavi na svjedočenju pred Komisijom u ponedjeljak, 14. 9. 2020, u 13 sati.

U skladu s tim zaključkom, 10. sjednica Privremene istražne komisije **na koju ste pozvani u svojstvu svjedoka** bit će održana **u ponedjeljak, 14. 9. 2020, s početkom u 13 sati, u Plavoj sali** u zgradi Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo.

Tema svjedočenja odnosi se na ciljeve Privremene istražne komisije. Članom 2. Poslovnika Privremene istražne komisije propisano je: „Privremenu istražnu komisiju osnovao je Predstavnički dom s ciljem da istraži stanje u pravosuđnim institucijama u Bosni i Hercegovini, s posebnim osvrtom na sposobnost Visokog sudskog i tužilačkog vijeća (VSTV) da učestvuju u procesima neophodnim na putu Bosne i Hercegovine ka članstvu u Evropskoj uniji.“

U skladu s članom 6. stav (2) Poslovnika Privremene istražne komisije, svjedoci imaju prava i dužnosti utvrđene Ustavom BiH, Zakonom o parlamentarnom nadzoru te Poslovníkom Predstavničkog doma.

Podsjećam da je Privremena istražna komisija na 6. sjednici, održanoj 6. 7. 2020, jednoglasno usvojila sljedeće:

ZAKLJUČAK

1. Privremena istražna komisija poziva glavnu tužiteljicu Tužilaštva BiH Gordanu Tadi, predsjednika Suda BiH Ranka Debeveca, tužioca Tužilaštva BiH Miroslava Markovića, sudiju Vrhovnog suda Federacije BiH Gorana Nezirovića, profesora Edina Šarevića i profesora Zorana Pajića da se pojave na svjedočenju pred Komisijom na jednoj od narednih sjednica i da se datum biti naknadno određeni.
2. Zadužuje se sekretarijat Komisije da stupi u kontakt s navedenim osobama, s ciljem razmatranja najoptimalnijeg datuma za njihovo svjedočenje pred Komisijom.

Kako sekretarijat Privremene istražne komisije nije dobio odgovore na upite koji su Vam dostavljeni u skladu sa stavom 2. tog zaključka, Privremena istražna komisija na 7. sjednici, održanoj 23. 7. 2020, jednoglasno je usvojila sljedeće:

ZAKLJUČAK

Privremena istražna komisija daje ovlaštenje predsjedavajućem ili zamjeniku predsjedavajućeg da se mogu obratiti sa zahtjevom za saradnju pozvanim osobama ili institucijama, svaki put kada sekretari Privremene istražne komisije ne ostvare kontakt sa osobama pozvanim na svjedočenje ili se Komisiji ne dostave traženi materijali.

Kako Privremena istražna komisija nije dobila odgovor na akt broj: 01-50-4-986-7/20 od 23. 7. 2020, kojim je, u skladu s tim zaključkom, traženo da Privremenu istražnu komisiju obavijestite o raspoloživim terminima, u periodu između 24. 8. 2020. i 11. 9. 2020, radi zakazivanja Vašeg svjedočenja pred Privremenom istražnom komisijom, Privremena istražna komisija je na 9. sjednici **odlučila da Vas pozove da se pojavite na svjedočenje 14. 9. 2020. u 13 sati, kako je i navedeno.**

S poštovanjem,

**PREDSJEDAVAJUĆI
PRIVREMENE ISTRAŽNE KOMISIJE
Damir Arnaut**

Dostaviti:

- naslovu
- a/a

Broj: 01-50-4-986-9/20

Sarajevo, 3. 9. 2020.

Na osnovu člana 188. Poslovnika Predstavni kog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 i 26/20) i člana 3. stav (2) tačka e) Poslovnika Privremene istražne komisije Predstavni kog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za utvrđivanje stanja u pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine, Privremena istražna komisija Predstavni kog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za utvrđivanje stanja u pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Privremena istražna komisija) na 9. sjednici, održanoj 3. 9. 2020, jednoglasno je usvojila sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Privremena istražna komisija poziva glavnu tužiteljicu Tužilaštva BiH Gordanu Tadić da se pojavi na svjedočenje pred Komisijom u ponedjeljak, 14. 9. 2020, u 13 sati;
2. a) Privremena istražna komisija poziva glavnu disciplinsku tužiteljicu Ureda disciplinskog tužioca Visokog sudskog i tužilaškog vijeća BiH (VSTV) Alenu Kurspahić -Nadarević i zamjenika glavne disciplinske tužiteljice Ureda disciplinskog tužioca VSTV-a Mirzu Omerović da se pojave na svjedočenje pred Komisijom na jednoj od narednih sjednica, i određuje datum biti naknadno određeni;
b) Zadužuju se službenici Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH koji Komisiji pružaju stručnu administrativno-tehničku podršku da stupe u kontakt s navedenim osobama, s ciljem razmatranja najoptimalnijeg datuma za njihovo svjedočenje pred Komisijom.
3. a) Privremena istražna komisija poziva sljedeća strukovna udruženja: Društvo novinara BiH, Udruženje novinara Republike Srpske i Udruženje BH novinari da odrede predstavnike koji će se pojaviti na svjedočenje pred Komisijom na jednoj od narednih sjednica, i određuje datum biti naknadno određeni, a o temi izazova s kojim se novinari suočavaju pri istraživanju korupcije i organiziranog kriminala, kao i sugestija za poboljšanje zakonskog okvira s ciljem saniranja tih problema;
b) Zadužuju se službenici Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH koji Komisiji pružaju stručnu administrativno-tehničku podršku da stupe u kontakt s navedenim udruženjima, s ciljem razmatranja najoptimalnijeg datuma za svjedočenje njihovih predstavnika pred Komisijom.

PREDSJEDAVAJU I
PRIVREMENE ISTRAŽNE KOMISIJE
Damir Arnaut

Dostaviti:

- a/a

Broj: 01-50-4-986-9/20

Sarajevo, 3. 9. 2020.

Z A P I S N I K

9. sjednice Privremene istražne komisije Predstavni kog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine

Sjednica Privremene istražne komisije Predstavni kog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Privremena istražna komisija) održana je 3. 9. 2020, s početkom u 12 sati.

Sjednici su prisustvovali članovi Privremene istražne komisije: Damir Arnaut, Dragan Mektić, Alma Čelo, Mirjana Marinković-Lepić i Mira Pečić.

Sjednici nisu prisustvovali članovi Komisije: Zukan Helez, Branislav Borenović i Zlatan Begić.

Sjednici su, također, prisustvovali: Lana Vuletić iz Misije OSCE-a u BiH, Zlatko Vukmirović i Enver Bogdanin iz Sektora za odnose s javnošću, Zijad Hasić, sekretar Ustavnopravne komisije Doma naroda, Sonja Abdulovski, stručna savjetnica u Ustavnopravnoj komisiji Predstavni kog doma, i Igor Bajić, sekretar Ustavnopravne komisije Predstavni kog doma, koje je Kolegij Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH obavijestio da pružaju stručnu i administrativno-tehničku podršku Privremenoj istražnoj komisiji, te predstavnici medija.

Privremena istražna komisija jednoglasno je usvojila sljedeće:

DNEVNI RED

1. Usvajanje Zapisnika 8. sjednice;
2. Saslušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom:
 - Gorana Nežirovića, sudije Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine;
3. Tekuća pitanja;

Ad. 1. Usvajanje Zapisnika 8. sjednice Privremene istražne komisije

Privremena istražna komisija jednoglasno je usvojila Zapisnik 8. sjednice, održane 26. 8. 2020.

Ad. 2. Saslušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom: Gorana Nezirovi a, sudije Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

Predsjedavaju i Privremene istražne komisije pozdravio je prisutne i zamolio Gorana Nezirovi a, sudiju Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, da se obrati članovima.

U uvodnom izlaganju i tokom svog svjedočenja, te u odgovorima na pitanja članova Komisije Goran Nezirovi iznio je svoje viđenje stanja u pravosuđu u BiH i Visokom sudskom i tužilaštvu u BiH.

Saslušanje Gorana Nezirovi a u cijelosti je sadržano u neautoriziranom transkriptu tonskog zapisa ove sjednice koji je sastavni dio Zapisnika.

Ad. 3. Tekuće pitanja

U okviru ove tačke dnevnog reda članovi Privremene istražne komisije jednoglasno su donijeli sljedeće zaključke:

1. Privremena istražna komisija poziva glavnu tužiteljicu Tužilaštva BiH Gordanu Tadić da se pojavi na svjedočenje pred Komisijom u ponedjeljak, 14. 9. 2020, u 13 sati.
2. a) Privremena istražna komisija poziva glavnu disciplinsku tužiteljicu Ureda disciplinskog tužioca Visokog sudskog i tužilaškog vijeća BiH (VSTV) Alenu Kurspahić-Nadarević i zamjenika glavne disciplinske tužiteljice Ureda disciplinskog tužioca VSTV-a Mirzu Omerović a da se pojave na svjedočenje pred Komisijom na jednoj od narednih sjednica, ijiće datum biti naknadno određeno;
b) Zadužuju se službenici Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH koji Komisiji pružaju stručnu administrativno-tehničku podršku da stupe u kontakt s navedenim osobama, s ciljem razmatranja najoptimalnijeg datuma za njihovo svjedočenje pred Komisijom.
3. a) Privremena istražna komisija poziva sljedeća strukovna udruženja: Društvo novinara BiH, Udruženje novinara Republike Srpske i Udruženje BH novinari da odrede predstavnike koji će se pojaviti na svjedočenje pred Komisijom na jednoj od narednih sjednica, ijiće datum biti naknadno određeno, a o temi izazova s kojim se novinari suočavaju pri istraživanju korupcije i organiziranog kriminala, kao i sugestija za poboljšanje zakonskog okvira s ciljem saniranja tih problema;
b) Zadužuju se službenici Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH koji Komisiji pružaju stručnu administrativno-tehničku podršku da stupe u kontakt s navedenim udruženjima, s ciljem razmatranja najoptimalnijeg datuma za svjedočenje njihovih predstavnika pred Komisijom.

Sjednica Komisije završena je u 14.45 sati.

Neautorizirani transkript tonskog zapisa ove sjednice je u prilogu Zapisnika i njegov je sastavni dio.

**Sekretar
Privremene istražne komisije**

Sonja Abdulovski

**Predsjedavaju i
Privremene istražne komisije**

Damir Arnaut

NEAUTORIZIRAN TRANSKRIPT

9. SJEDNICE PRIVREMENE ISTRAŽNE KOMISIJE PREDSTAVNI KOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA UTVRĐIVANJE STANJA U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA BiH
održane 03.09.2020. godine

PREDSJEDAVAJU I

DAMIR ARNAUT

Dobar dan svima, sve vas ljubazno pozdravljam. Otvaram devetu sjednicu Privremene istražne komisije Predstavni kog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine.

Prijedlog dnevnog reda ste dobili, dakle,

1. Usvajanje zapisnika osme sjednice,
2. Salušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom sudije Gorana Nezirovića, sudije Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine,
3. Tekuća pitanja.

Ad 1.

Konstatujem da imamo kvorum i da li iko ima prijedloga za izmjene i dopune ovog dnevnog reda, predloženog? S obzirom da nema, u skladu sa Poslovnikom dnevni red je usvojen. Prelazimo na tačku jedan dnevnog reda usvajanje zapisnika sa naše prošle osme sjednice, prijedlog zapisnika ste dobili.

Otvaram raspravu. Nema prijavljenih.

Stavljam prijedlog zapisnika na glasanje, ko je za?

Konstatujem da je zapisnik osme sjednice usvojen jednoglasno.

Ad.2

Prelazim na tačku dva dnevnog reda, saslušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom, sudije Gorana Nezirovića, sudije Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.

Prije svega pozdravljam sudiju Nezirovića, zahvaljujem mu se što se odazvao pozivu Komisije da svjedoči i tako suradnja sa Komisijom. Dobrodošli i postupat ćemo u skladu sa dosadašnjom praksom Komisije kada su u pitanju saslušanja svjedoka. Sudija Neziroviću, molim vas da nam date svoje uvodno obraćanje, dakle o stanju u pravosuđu sa eventualnim preporukama i onda ćemo otvoriti za pitanje i komentare svih članova Komisije. Još jednom hvala što ste se odazvali pozivu, dobrodošli, izvolite.

GORAN NEZIROVIĆ

Dobar dan svima, hvala vam na riječima dobrodošlice i hvala vam na pozivu. Naše društvo esto li i na pacijenta koji boluje od tumora, ali nema razloga da se brine što istovremeno boluje od Alchajmerove bolesti tako da odmah zaboravi da je bolesno. Dakle, želimo i sljedeće, da je sudbina mnogih najavljenih reformi u raznim oblastima društvenog života esto osuđena na zaborav. Dakle, kako onih najavljenih tako i onih koje su pokrenute ali su iz nekih razloga zaustavljene. Postoji velika opasnost odnosno vjerovatnoća da će i rad ove Komisije brzo pasti u zaborav, na to ukazuje i sam sastav ove Komisije jer nedostaju predstavnici HDZ, SNSD-a i nekih drugih stranaka i bojim se da u biti u pravu kada bude došlo do realizacije svih onih preporuka koje ova Komisija bude dala. Dakle, postoji opasnost da rad ove Komisije se pretvori u jedan igrokaz da bi se maskirala, maskirao nedostatak iskrene volje da se provedu strukturne reforme u ovom društvu, dakle, ne samo reforme u pravosuđu nego u svim segmentima društva. Ja naravno ne bi želio da budem u pravu kada ovo predviđam. Cilj ove Komisije, odnosno zadatak koji ste vi postavili je utvrđivanje stanja u pravosuđu na državnom nivou. Dakle, pravosuđe na državnom nivou je samo mali dio, mali segment pravosuđa, najmanji broj građana dolazi u susret upravo sa Sudom i Tužilaštvom Bosne i Hercegovine, ali naravno značaj za društvo rada te dvije institucije je vrlo velik zbog nadležnosti koje te dvije institucije imaju. Zbog toga u ja radi kompletne slike osvrnuti se i na stanje u cjelokupnom pravosuđu jer bez cjelokupnog pravosuđa jednostavno ne možemo doći do prave dijagnoze stanja u pravosuđu. Inače mislim da se mi predugo bavimo dijagnozom stanja u pravosuđu jer dijagnoze su zapravo davno uspostavljene, dakle nama treba

uspostavljanje i propisivanje i provođenje terapije. Dakle, ključni problemi našeg pravosuđa, sistemski su davno markirani, osnovni problemi su identifikovani i nama zapravo više ne trebaju ni dijagnostičke studije, izvještaji, analize, pravi problemi u pravosuđu su odavno identifikovani. Ja u stvari i naravno koji su to po meni osnovni problemi ali moram reći jednu stvar da bude jasno o čemu ja govorim. Dakle, nije uopšte tajna da sam ja šest – sedam godina aktivni kritičar sistema pravosudnog, naravno uz tu kritiku ja sam uvijek nudio i konkretna rješenja. Međutim ja nisam pristalica da se nudi samo _____ slika pravosuđa, ja mislim da bismo znali propisati terapiju preduzeti mjere za ozdravljenje pravosuđa, dakle, morami imati izbalansiran i objektivan pristup kada govorimo o stanju u pravosuđu. Dakle, ja se nikako ne mogu složiti sa kolegama koji tvrde da je Bosna i Hercegovina država bez pravosudnog sistema, da je taj pravosudni sistem potpuno urušen i nepostojeći. To jednostavno ne odgovara istini, ja se tu ne moram pozivati na statistiku to jednostavno nije istina. Dakle, pravosudni sistem Bosne i Hercegovine rješava godišnji priliv, već nekoliko godina i rješava zaostatke. Pravosudni sistem Bosne i Hercegovine u posljednjih godina značajno je promjenio i poboljšao starosnu strukturu predmeta. U posljednjih nekoliko godina znatno su ubrzani postupci trajanje postupaka, ali naravno mi nikako ne možemo biti zadovoljni sa tim postignućima, u stvari, kada je u pitanju efikasnost pravosuđa. Mnoga međunarodna tijela od Evropske komisije za efikasnost pravosuđa, dakle, mreža evropskih pravosudnih tijela, Svjetska banka, vrše evaluaciju evropskih pravosudnih sistema po različitim indikatorima. Po tim indikatorima, mnogih od tih indikatora, pravosudni sistem Bosne i Hercegovine se nalazi negdje u evropskom prosjeku. Naravno postoje segmenti pravosudnog sistema koji su u katastrofalnom stanju i nikako ne možemo biti zadovoljni ali želim podvući, dakle, vrlo je loša poruka reći da pravosudni sistem Bosne i Hercegovine ne postoji, da je urušen, to jednostavno nije tačno i to samo doprinosi još većem nepovjerenju građana u naš pravosudni sistem, a to povjerenje inače i nikada nije bilo na nižem nivou nego što je sada, i to je jedan od važnijih problema kojim se pravosuđe mora pozabaviti. Dakle, gdje su ključni problemi pravosuđa po meni. To je prije svega sistem odgovornosti, integritet i nezavisnost i borba protiv organizovanog kriminala i korupcije. Dakle, to su najvažniji problemi, a naravno imamo probleme, ali nešto manje kada je u pitanju efikasnost sistema i kvalitet sudskog sistema.

Ko je odgovoran za stanje u pravosuđu?

Dakle, kako god ga mi vrednovali, dakle, najodgovorniji za stanje u pravosuđu je ono tijelo koje je po zakonu dobilo zadatak da to pravosuđe odnosno sudski sistem, dakle, djeluje nepristrasno, nezavisno, i dakle, da imamo stručnost, stručnost u pravosudnom sistemu. Dakle, da se vratimo samo na onaj sporazum o prenosu entitetskih nadležnosti kada je u pitanju pravosuđe, dakle i u tom sporazumu je navedeno da se Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine osniva sa zadatkom da zapravo, ima osnovnu odgovornost kada je u pitanju djelovanje pravosuđa na svim nivoima. Dakle, po toj prirodi stvari, najodgovorniji za stanje u pravosuđu je regulator odnosno Visoko sudsko i tužilačko vijeće. Značajan dio odgovornosti za slabosti sudskog sistema svakako nosi i, i zakonodavna i izvršna vlast, jer u reformi u kojoj se ta odgovornost ogleda, a dio odgovornosti snosi u svakom slučaju i međunarodna zajednica. Nešto treba reći i o tim problemima.

Dakle, kada je u pitanju odgovornost VSTV Bosne i Hercegovine. Dakle, koji su bili prije mene su govorili o problemima o kojima se radi, oni su opštepoznati. Dakle, ne treba navoditi sada detalje iz izvještaja gospodina Pribea i stručnjaka koji su radili na tom izvještaju nama se bavio u dva navrata PIC odnosno članice Vijeća za implementaciju mira, imamo izvještaje Evropske komisije i tako dalje i potpuno je jasno da ta institucija, i ja sam ja član, dakle, već nekoliko godina u ozbiljnoj krizi i može se reći da je na određeni način dezorjentisana. Dakle, nama se u tim izvještajima jasno stavlja na znanje da smo mi dio problema u pravosuđu, da su izgleda osnovane tvrdnje i navodi i da smo politizovano tijelo, da postoji nedostatak liderstva da našim odlukama jednostavno dajemo za povod za zaključak o našoj podložnosti političkim uticajima, da smo tjelohranitelji i logistički centar političke i ekonomske moći. Mi smo se suviše bavili samim sobom, dakle, postojao je veliki raskorak između samog zadovoljstva kojeg smo mi pokazivali u našem radu i percepcije javnosti o našem radu, tako da prva mjera, reformska, koja dakle nije samo reformska nego je i uslov za daljnju reformu pravosuđa je izmjena Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću, a sa druge strane izmjena ponašanja samih članova Vijeća. Ee, kada je u pitanju novi zakon o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću bilo bi dobro i već na toj tački je te vidjeti da li zaista postoji stvarna i ozbiljna reformska volja, dakle da se prije svega u roku od nekoliko mjeseci, najkasnije do kraja ove godine usvoje hitne izmjene Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću. Te izmjene bi prije svega podrazumijevale izmjene koje se tiču odgovornosti članova Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, rješavanje pitanja sukoba interesa članova Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, neke odredbe o disciplinskoj odgovornosti, način glasanja. Više ne bi trebala biti mogućnost da članovi Vijeća budu suzdržani da ne dolazimo u situaciju da se

najvažniji izbori ili neke najvažnije odluke donose sa dva glasa za i sa devet ili deset suzdržanih glasova i ono što je najbitnije, dakle, to je da se odmah usvoje odredbe o finansijskim izvještajima odnosno imovini i materijalnim interesima sudija i tužilaca, nosilaca pravosudne funkcije. Dakle, to će biti test za zakonodavnu i izvršnu vlast, dakle, da li zaista postoji ozbiljna reformska volja. Dakle, zbog čega je bitno usvojiti primarno ove hitne mjere? Dakle, mi smo prema preporukama Evropske komisije izvršili reorganizaciju sekretarijata i formirali smo novi odjel za integritet i za provjeru imovinskih kartona. Dakle, vraćanje povjerenja javnosti, jačanje integriteta i odgovornosti pravosuđa bi trebalo da počinje sa provjerom imovine, dakle da bi se na taj način otklonile sumnje u bilo kakve koruptivne rizike u okviru pravosudne zajednice koja treba da vodi borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. Dakle, te odredbe treba da omogućavaju da se provjeri imovina nosilaca pravosudnih funkcija i da se eventualno utvrdi ona imovina koja se ne može objasniti, koja potencijalno može da potiče od zloupotrebe položaja, sukoba interesa ili korupcije tokom vršenja službe. Dakle, to su hitne mjere koje bi trebalo odmah usvojiti, a nakon toga pristupiti donošenju novog svobuhvatnog zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću. Bilo bi dobro kada bi on mogao biti donesen do kraja iduće godine, ali ja sumnjam imaju li u vidu iskustva donošenja zakona o sudovima Bosne i Hercegovine. Taj posao neće biti završen za nekoliko godina. Ja sam kao član, zamjenski član Visokog sudskog i tužilačkog vijeća bio na dva sastanka radne grupe za izmjenu Zakona i ono što sam ja tamo vidio, vrlo male su šanse da taj zakon bude brzo donesen. Mislim da ne postoji ozbiljna volja da se pristupi donošenju tog zakona, a postoji opasnost i da zapravo tekst tog zakona ne bude poboljšanje, nego pogoršanje nekih sadašnjih rješenja. Ono nam treba insistirati da učimo hitne izmjene zakona, dakle, prije donošenja kompletnog zakona je, dakle su odredbe o ocjenjivanju. Vi znate da je Sud Bosne i Hercegovine ukinuo Pravilnik o ocjenjivanju nosilaca pravosudnih funkcija i to nama u pravosuđu sada, odnosno našem Vijeću kao regulatornom tijelu predstavlja velik problem da regulišemo sistem. Dakle, ukoliko nemamo sistem ocjenjivanja i nemamo dobar i pravedan, a ne postoji idealan sistem ocjenjivanja mi nemamo pravu sliku o profesionalnim i ličnim karakteristikama nosilaca pravosudnih funkcija. Ako imamo pogrešnu sliku o njihovim profesionalnim sposobnostima, automatski će njihove ocjene, neće odražavati njihov pravi kvalitet i automatski će naša imenovanja biti pogrešna. Zbog toga je veoma bitno da učimo hitne izmjene učimo samo jedna odredba koja bi regulisala da ovlaštenje Vijeću da utvrdi postupak ocjenjivanja sudija i tužilaca, a što se tiče odgovornosti, dakle to je lagano riješiti ovim hitnim izmjenama. Dakle, da

sve one odredbe Zakona koje se odnose na sudije i tužioce da se podrazumijeva da se te odredbe odnose i na članove Vijeća koji dolaze iz pravosudne zajednice. Dakle, sve ono što se recimo tiče disciplinske odgovornosti tj. odredbe koje se odnose na sudije i tužioce one se automatski odnose i na članove Vijeća. Treba jasno propisati, u ovim hitnim izmjenama, dakle do kraja ove godine, to bi bilo dobro da se dakle uradi, da se postupak razrješenja članova Vijeća, dakle treba predvidjeti postupak razrješenja zbog ponašanja kojim se krši ugled Vijeća odnosno pravosuđa, odnosno za ono postupanje koje je suprotno Zakonu i Poslovniku. Treba propisati da svaki član profesionalne zajednice, svaki sudija ili tužilac ili svaki član Vijeća, dakle pojedinac, a ne više jedna trećina vijeća mogu podnijeti zahtjev za razrješenje, naravno ukoliko imaju dokaze i mogu potkrijepiti neetično ponašanje članova Vijeća u komisije koja bi odlučivala o razrješenju bilo bi dobro da bude uključen član institucije iz koje dolazi taj član Vijeća. Ja ne bih imao ništa protiv da i Parlament dvotrećinskom većinom odredi jednog člana koji bi učestvovao u takvoj komisiji. U takvoj komisiji se može propisati i da učestvuje i civilno društvo, da bismo dobili široki jedan demokratski front da dakle postoje rješenja da se unaprijedi odgovornost svakog člana Vijeća.

Novi zakon treba da riješi i pitanje sastava Vijeća, dakle ne samo sastave Vijeća ko može biti član Vijeća, odredbe koje treba poštiti, naravno član vijeća. Dakle, te odredbe treba da propišu daleko strožije profesionalne stručne kompetencije i mi smo to u našem nacrtu uglavnom i propisali i dakle, propisali smo da sudija ili tužilac koji je disciplinski kažnjavan četiri godine posljednje ne može biti član Vijeća. Ne bih sada opterećivao vas tim detaljima, ali ono što vidim da u javnom diskursu se stalno pominje, to je pitanje da li formirati dva posebna vijeća, jedno tužilačko i jedno sudijsko ili formirati jedinstveno tijelo u izmjenama sa dva odvojena vijeća. Dakle, za mene nije sporno da bi najdosljednije rješenje bilo formiranje dva vijeća, jednog sudijskog i jednog tužilačkog. Međutim, tu moram skrenuti pažnju na određene probleme. Dakle, Sporazumom o prenosu nadležnosti, dakle iz 2004. godine formirano je Vijeće kao jedinstveno tijelo. Venecijanska komisija u tački 64. svog mišljenja iz 2014. godine sugerira sljedeće, da ukoliko se pristupi dva odvojena tijela, dva vijeća, dakle jednog za sudije, drugog za tužioce da bi to neminovno imalo za potrebu i izmjenu tog Sporazuma. Bojim se da bi to bila tačka koja bi omogućila ovaj različitim političkim opcijama da se oko toga sporen. Naravno ima, ustavno-pravnih stručnjaka koji smatraju da ne treba nikakva prilagodba Sporazuma o prenosu nadležnosti da bi se formirala dva posebna vijeća, ali kažem to bi bila tačka sporenja i mislim da bismo tu gubili vrijeme. Venecijanska komisija smatra da sasvim dovoljno, i sasvim dobro rješenje da se

stvore dva odvojena vijeća u okviru jednog jedinstvenog tijela ali tako da se stvori njihova potpuna samostalnost tako da sudije ne mogu utjecati na izbor tužilaca, na njihovu disciplinsku odgovornost i obrnuto, i to nije teško ostvariti tako što bi u komisijama koje odlučuju za sudije bile samo kolege koje su iz reda sudova odnosno sudija, za tužioce je to tužioci, tako da tu ne bi imali nimali nikakav problem. Druga stvar, ono što je Venecijanska komisija kaže da zadržavanje jednog tijela sada odvojena vijeća odnosno odjela zadržava i određenu zajedničku platformu jer mnogi problemi su zajednički i za sudije i za tužioce da se reguliše sistem tako da ta platforma je možda i dobra, a naravno ne treba zanemariti ni finansijski ni materijalni aspekt. Dakle, dva odvojena vijeća podrazumijevaju i odmah dvije odvojene zgrade, sporiti ćemo se oko toga gdje to vijeće treba da bude u Istočnom Sarajevu, Sarajevu ili Mostaru ili Banjaluci, oprema i tako dalje, broj ljudi, finansije. Dakle, mislim da je u ovom trenutku ipak najbolje opredjeljenje jedno vijeće sa najvećom samostalnošću u dva odjela, sudskim i tužilačkim u okviru tog vijeća, naravno ako postoji politička volja onda to ne bi bio problem da se to stvori i posebni odjeli.

DAMIR ARNAUT

Sudija Neziroviću, mogu li vas samo zamoliti za pojašnjenje, ponajviše radi predstavnika javnosti, dakle, ovaj. U suštini radi se o pravnoj tehikaliji, znači, da se ne bi diralo u Sporazum o prenosu nadležnosti, je li vaše mišljenje da se takva reforma ukoliko do nje dođe može sprovesti bez prenosa nadležnosti, ukoliko zadrži tijelo koje se zove Visoko sudsko i tužilačko **vijeće i unutar njega se formiraju dva povijeća?**

GORAN NEZIROVI

Za takov rješenje ne treba prilagodba Sporazuma...

DAMIR ARNAUT

Samo zbog javnosti da je jasno.

GORAN NEZIROVI

Potpuno jasno ali ukoliko bi se išlo na dva odvojena vijeća onda bi to bila tačka sporenja.

DAMIR ARNAUT

Tako je, ali ovo je u suštini nešto što se tebi može riješiti.

GORAN NEZIROVI

Da, da to nema dilema, za to ne treba prilagodba Sorazuma.

DAMIR ARNAUT

Hvala još jednom.

GORAN NEZIROVI

Dakle, jedno od pitanja je dakle i izbor glavnih tužitelja. Dakle, vi ste nama poslali vaše zaključke gdje vi predlažete da glavne tužioce biraju zakonodavna tijela na osnovu liste koju će utvrditi u posebnom postupku regulator. Obrazloženje za takav vaš prijedlog možemo naći i vjerovatno u onom sporazumu o saradnji u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti koji su 2012 – 2014. godine potpisali SNSD i SDP. Dakle, u tom sporazumu je bio isti takav prijedlog i racio takvog prijedloga je jačanje, dakle, borbe i obračunavanje sa korupcijom i organizovanim kriminalom, i davanje šireg legitimiteta glavnim tužiteljima odnosno da crpe legitimitet od građana koju ima Parlament i to na izgled izgleda kao razumno rješenje na kraju krajeva postoje takvi sistemi u Evropi koji na takav način i funkcionišu. Dakle, mi imamo u Evropi tužilačke sisteme koji su dio izvršne vlasti, dakle imamo Holandiju, Dansku, Njemačku i tako dalje, Austriju, ali imamo i sisteme koje tužilaštvu daju autonoman, samostalan položaj u okviru pravosudnog sistema kao što je Francuska ili Italija. Dakle, ono što je tu opasnost da zapravo ne dođe do gubitka nezavisnosti tužilačkog sistema do prevelikog političkog uticaja, politiziranja izbora jer postoji opasnost da ne dođe do izražavanja stvarne sposobnosti i profesionalnosti i lične karakteristike nominiranih ljudi nego politička volja, pristrasnost i tako dalje. Gubi se nezavisnost pravosuđa i na određeni način se razvlašćuje i vijeće i dolaze u opasnosti i institucije na državnom nivou i moje lično mišljenje je da ne treba ići u tom pravcu i da izbor glavnih tužilaca treba ostati ingerencija vijeća ali sa potpuno drugom odgovornošću i vijeća i glavnih tužilaca prilikom tog izbora i naravno ustanovljenja daleko i pravila i indikatora kvaliteta tih ljudi.

Dakle, kada sve ovo govorim, dakle, imam namjenu, sada ću parafrazirati kolegu Borenovića koji nije ovdje. On je 7 jula ove godine nakon što ste vi četiri sata čekali da završite pitanje budžeta da politički lideri tri ili četiri stranke u Lukavici završe svoj dogovor, on izjavio otprilike ovako za

Parlament za Zastupnički dom, dakle „ovo zakonodavno tijelo u ovom zakonodavnom tijelu vlada haos, anarhija i rasulo. Mi smo taoci neodgovornih političkih vođa koji grade ove dražave države u beznačajnu i koji se bava samo trgovinom pozicijama“. Dakle, je li to garancija da će takvo tijelo, dakle, birati najbolje ljude? Dakle, ja mislim da je to avantura i ja sada nisam za to, na kraju krajeva formiranje Viskog suda i tužilačkog vijeća je korak koji je napravila Evropska unija, dakle kao jedan od koraka našem pristupanju, ovaj Evropskoj uniji. Dakle, to nije samo za Bosnu i Hercegovinu nego za zemlje u tranziciji, zemlje isto ne Evrope, dakle, zemlje nerazvijene demokratije. Ono što funkcioniše u zemljama visokorazvijene demokratije ne mora da funkcioniše u zemljama u Bosni i Hercegovini i ja mislim da mi još trebamo sačekati, a za sada ostaviti ovakav način izbora glavnih tužitelja, naravno poštiti kriterije i imati daleko drugačiji nadzor nad njihovim radom.

Veoma bitna institucija je ured disciplinskog tužioca za odgovornost pravosudnog sistema. Ta institucija je u posljednjih godinu ili dvije unaprijedila svoj rad ali je veoma bitno da se u novoj nivelaciji Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću unaprijede odredbe o toj instituciji. Bilo bi dobro kada bi ta institucija mogla biti samostalna institucija na nivou Bosne i Hercegovine, ali i za takvo stvaranje te institucije potreban je zakon o uredu disciplinskog tužioca i za to je potreban Sporazum o prenosu nadležnosti, a pitanje je da li bi do njega došlo. Ali, bez obzira na to bilo bi makar dobro zbog povjerljivosti, pravilnosti i povjerljivosti informacija da se Ured bez obzira i ako ostane u okviru Visokog suda i tužilačkog vijeća da se makar fizički izmjesti iz zgrade Viskog suda i tužilačkog vijeća, dakle, taj makar spoljni utisak nezavisnosti i samostalnosti i tako dalje, na stanju što ima mnogo mjera reformskih da se unaprijedi rad tog ureda i sad da ne oduzimamo vrijeme, koje su to mjere. Te mjere su vrlo jasne i mi u Vijeću znamo šta treba da uradimo i mi ćemo ponuditi naš reformski program u tom pogledu.

Ne treba zanemariti odgovornost rukovodilaca pravosudnih institucija. Dakle, Vijeće ne smije imati ambiciju da bude kolektivni predsjednik suda i kolektivni glavni tužilac, mi moramo stvoriti odgovornost potpuno drugačiju pravnu kulturu, dakle od političke i pravne kulture, a prije svega kulturu odgovornosti. Dakle, rukovodioci institucija moraju da snose odgovornost za rad svojih institucija. Mi sada previše administriramo sistem, oni imaju vrlo malo mogućnosti za kreativno djelovanje, ovaj oni moraju da preuzmu odgovornost za rad svojih institucija i tu treba poraditi na upravljanju institucijama kao što i sudije i tužioci treba da unaprijede upravljanje sudskim

postupcima. Vrlo je značajna uloga strukovnih udruženja, dakle, ne vjerujem da ima jedna zemlja u Evropi koja ima ovoliko udruženja sudija i tužilaca. Ne samo da imamo, državna, entitetska udruženja sudija i tužilaca, mi imamo udruženja stručnih saradnika, udruženje žena sudija i tako dalje i tako dalje. To ne mora biti loše, međutim to razjedinjuje, mi u Vijeću smo uspjeli da nekim svojim odlukama razjedinimo i ta udruženja, da podjelimo pravosuđe po entitetskim i nacionalnim osnovama. Dakle, to su veoma loše poruke, mi moramo vratiti ugled pravosuđu. Sumnjam da ovaj saziv vijeća može vratiti taj ugled ali ko god bude bio tamo i kada god se donese novi zakon, dakle, uloga strukovnih udruženja mora biti potpuno drugačija. Ukoliko ne mogu da se ukupne bilo bi dobro da naprave jedno koordinaciono tijelo, dakle, koje bi objedinjavalo njihov rad, koje bi programski djelovalo. Ta udruženja odnosno koordinaciono tijelo bi trebalo da ima jednu radnu grupu za saradnju sa Vrhovnim sudskim i tužilačkim vijećem, jednu radnu grupu koja se bavi legislativom, kvalitetom zakona, uticajem zakona na efikasnost postupaka, dakle, grupa koja se bavi pitanjima reformi, dakle, za stanje u pravosuđu da dakle svi snosimo odgovornost. Dakle, kao što građani mogu da budu nezadovoljni sistemom, da smatraju da su žrtve sistema, dakle, oni su i odgovorni za taj sistem tako da sudije i tužioci moraju biti sukreatori sistema. Dakle, postoji odgovornost i za korupciju, za konformizam, zbog toga je potrebno oživiti rad strukovnih udruženja, medij treba da daju prostor novim ljudima, mladim ljudima. Imamo izvanrednih stručnih saradnika, savjetnika mladih ljudi koje što prije treba zaposliti u pravosuđu. Dakle, koji su stekli i radom i u Sudu Bosne i Hercegovine, Tužilaštvu Bosne i Hercegovine, naravno i u drugim sudovima, međunarodne standarde usvojili. Dakle, nije tako da mi nemamo kvalitetne ljude, samo što te ljude treba izabrati, imenovati i dati im šansu.

Kada sam već spomenuo imenovanje, dakle, sistem imenovanja, i naše imenovanje koje mi provodimo, dakle ono generiše neetično ponašanje u pravosuđu. Pravosudna zajednica primjećuje da su neka naša imenovanja dakle, suviše predvidljiva oni vide da ne biramo uvijek najbolje. Ja ne želim da tvrdim da, da je to uvijek posljedica tajnih dogovora i kalkulacija i tako dalje, neetično ponašanje članova Vijeća i da uvijek namjerno izaberemo onog koji nije najbolji.

Dakle nekada se i to često dešava ali je uzrok tome to činjenici da ne biramo najbolje kadrove, upravo loš sistem ocjenjivanja i imenovanja. Dakle, mi sjedimo, pričamo, razgovaramo. Ne mislimo mi svi isto ali o svim temama razgovaramo. Dakle, mi smo svjesni da kada dobijemo listu da nam se najbolji kandidati nalaze na posljednjim mjestima, dakle, a tome je doprinjeo sistem

ocjenjivanja koji ne daje pravu sliku o kvalitetu, profesionalnim karakteristikama sudija i tužilaca. To je opšte mjesto i to je jedan od problema. Daleko važnija reformska mjera je promijeniti sistem ocjenjivanja i imenovanja nego finansijskih kartona. Dakle, mi ćemo vrlo brzo razbiti tu famu koja vlada da sudije i tužioci posjeduju neko enormno bogatstvo, ali naravno ja se zalažem da se izvrše ti finansijske i to finansijske provjere jer to je zapravo jedan ograničeni reding koji treba provesti u pravosuđu. Dakle, mi želimo da neke organizacije civilnog društva se zalažu za veoma snažan rejting nosioca pravosudnih funkcija. To su uradili u Albaniji. Dakle, uložila je Evropska komisija značajne resurse, sredstva, vrijeme, rezultati su.... oni to sigurno ovdje ne mogu uraditi. Pribeaov izvještaj kaže da je to posljednja mjera ali je moguće sporeto ograničeni reding. Dakle, šta znači i provjera, provjera znači tri stvari: provjera imovine, provjera stručnih kompetencija i provjera pozadine odno povezanosti sa organizovanim kriminalom i politikom. Putem rigorizne provjere imovinskih kartona mi vršimo jedan segment rejtinga. Pravilno ocjenjivanje i pravilno imenovanje je dakle ono što da bude taj sistem na osnovu koga ćemo mi provjeriti kompetencije, izabrati najbolje, promovisati takmičenje i izvrsnost u okviru sistema pravosuđa. Eliminirati iz pravosuđa one koji ne zaslužuju po svojim moralnim i stručnim karakteristikama da budu sudije i tužioci i naravno ostaje onaj treći, a to je ta politička pozadina i povezanost sa korupcijom i organizovanim kriminalom. Ovdje se govorilo i cilj je da se utvrdi stanje u tužilaštvu Bosne i Hercegovine i Sudu Bosne i Hercegovine. Dakle ja sam rekao, to je vrlo mali segment ali značajan dio pravosuđa upravo zbog njihovih nadležnosti. Dakle, upravo strategija Evropske unije za Bosnu i Hercegovinu izmeću ostalog se sastoji u povjerenju i borbi protiv organizovanog kriminala, naravno tu je i demokratizacija, vladavina prava i tako dalje. Kada je u pitanju povjerenje i borba protiv organizovanog kriminala i korupcije tu dolazi do izražaja rad ove dvije institucije jer se bave procesuiranjem ratnih zločina i borbom odnosno procesuiranjem najsloženijih predmeta organizovanog kriminala i korupcije. Prije nego kažem koji su problemi u radu, dakle, rad tužilačkog sistema sistema ne zavisi samo od hrabrosti i kvaliteta stručnosti tužilaca nego zavisi i od mnogih spoljnih razloga, dakle, kvalitet zakona. Mi imamo Zakone koji generišu korupciju. Zavisi od rada Suda. Dakle, tužilac može da dokaže ili da smatra da je dokazao postojanje krivih djela ali da sud iz određenih razloga ne donese odgovarajuću presudu. U postupku u estuju advokati, vještaci, dakle, otkrivanje građana, cjelokupni društveni kontekst. Ne postoji zemlja u Evropi koja ima nepovoljniji društveni kontekst za rad državnog pravosuđa. Dakle, ja ću vas podjestiti na neke stvari iz tog društvenog konteksta. Dakle, mi prije svega stalno,

višegodišnje osporavanje legitimiteta Suda i Tužilaštva Bosne i Hercegovine. Druga stvar, mi imamo potpuno pogrešnu kulturu sjećanja, naše društvo nije prošlo katarzu, mi ne znamo da se stidimo, mi ne znamo da saosjećamo sa patnjama i osjećajima drugih kada je u pitanju ratna prošlost. Mi nismo uspjeli da preradimo našu ratnu prošlost i ta ratna prošlost, jednostavno rad tijela i institucija na državnom nivou postaje poligon za političke manipulacije, instrumentalizacije za jednostrane interpretacije ili reinterpretacije ratne prošlosti. Dakle, mi nemamo uopšte ni minimum te saglasnosti o našoj ratnoj prošlosti. Treća stvar koja otežava rad, dakle program ove države je zapravo prošlost. Naši političari uljepšavaju prošlost umjesto da omogućem bolju sadašnjost i bolju budućnost. Dakle, deviza koja vlada u ovom društvu, moj narod u pravu drugi u krivu, odnosno da pojednostavim moj narod je uvijek u pravu. Dakle na takvim devizama se ne može graditi budućnost. Naši političari i naše vladajuće ideologije, one se vraćaju u prošlost da bi tamo našli razloge da su njihovi narodi bili žrtve istorijske nepravde i na tim činjenicama grade strah strah, nepovjerenje, mržnju i netrpeljivost. Dakle u tom kontekstu radi radi državno pravosuđe kada je u pitanju procesuiranje predmeta ratnih zločina. Naravno ne može ni u kom slučaju da oslobodi i Sud i Tužilaštvo Bosne i Hercegovine propusta u njihovom radu.

Dakle, prema podacima koje sam ja dobio dakle, sa 30.06. ove godine u svim tužilaštvima Bosne i Hercegovine je negdje oko 604 predmeta ratnih zločina. U Tužilaštvu Bosne i Hercegovine je 440 predmeta od toga je 130 predmeta nerješivo zbog nedostupnosti osumnjičenih lica. Tim predmetima je obuhvaćeno 4571 lice, a nedostupno je negdje oko 400 lica. Raspoređenost predmeta po tužilaštvima je tako da 72 % predmeta je u Tužilaštvu Bosne i Hercegovine, 15 % u tužilaštvima Federacije i 13 % u Republici Srpskoj. Ovo vam govorim zbog sljedećeg, neophodno je brzo usvojiti revidiranu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina. Da bi se, dakle predmeti, manje složeni predmeti dali na procesuiranje entitetskim sudovima bez te mjere i usvajanja strategije mi ne bismo predmete ratnih zločina riješiti do 2030. godine, dakle sa ovakvim tempom rada. Dakle, ne radi se tu samo o ovih 600 predmeta, radi se o novom prilivu predmeta. Mi imamo negdje oko hiljadu i nešto predmeta gdje je nepoznat učinilac, mi imamo preko 2000 predmeta gdje je nepoznat učinilac i neodređeno krivno djelo, radi se ehsumacijama. Dakle, sve je to novi priliv predmeta i bez usvajanja revidirane Strategije mi taj posao ne bismo završiti do 2023. to je sada izvjesno. Neophodno je pojačati regionalnu saradnju sa Republikom Srbijom, sa Republikom Hrvatskom ta saradnja čini mi se u zastoju i treba je intenzivirati. Da dakle, to su problemi koji su evidentni u procesuiranju tih predmeta. Dakle, ne treba kriti, govori se o tome da

postoji i etnička podjela u tužilaštvima, da ta ideološka pitanja jednostavno utiču i na sudije i na tužioce da ljudi rade sa određenim predrasudama. Dakle, ne mogu da tvrdim da je to tačno ali to je o čemu se govori u četiri oka. Mislim da bi trebalo u tužilaštvu da se kapacitira na bolji način odjel za ratne zločine. Dakle, sada tamo radi 28 ljudi prije je radilo 36. Mislim da ima prostora da veći broj ljudi radi na predmetima ratnih zločina. Koliko je meni poznato Sud Bosne i Hercegovine i Tužilaštvo Bosne i Hercegovine upravo završava, završio izvještaj o prenosu manje složenih predmeta na entitetska tužilaštva i prema ovim kriterijima iz nove strategije tako da bi taj posao trebao biti uskoro završen. Naravno da najveći problem je korupcija i organizovani kriminal. Dakle, kakav je odnos vlasti prema tom pitanju, možda najbolje govori sudbina federalnog zakona o suzbijanju organizovanog kriminala i korupcije. Ja mislim da taj Zakon na snazi od 2015. godine, ali nije u primjeni i što kaže profesor (nejasno) iz Srbije kada je govorio o njihovom zakonu o lisultraciji koji je bio u primjeni, na snazi, deset godina nije primjenjen, i taj naš zakon je najnejasniji od svih zakona. Mi imamo Zakon koji je na snazi, a ne primjenjuje se, dajte ukinite nešto ili neka se taj Zakon po ne primjenjivati, nek se inovira, doradi da jednostavno znamo hoće li se taj Zakon primjenjivati ili ne.

Dakle, opšte mjesto u razgovorima i literaturi da ovaj stepen raširenosti korupcije u društvu je najbolji pokazatelj slabosti društva. Dakle, svi me unarodni izvještaji, a i doma i govore da je stepen raširenosti korupcije u Bosni i Hercegovini izuzetno visok. Dakle, to samo je pokazatelj da su zakazali svi i preventivni i represivni mehanizmi za borbu protiv korupcije, ali znate kaka se nama zadatak postavlja u pravosuđu. Dakle, izvještaji kažu da je Bosna i Hercegovina zarobljena država i mi svi znamo šta znači taj fenomen zarobljene države. Dakle tu zarobljenu državu treba da oslobodi pravosuđe koje je, za koje se tvrdi da je i samo dijelom zarobljeno, pri čemu u tom oslobodilačkom zahvatu treba pomoći onih koji su ga zarobili ili žele da ga zarobe, manipulišu sa njim, dakle, prilično sižofreni, prilično težak zadatak ali kada je u pitanju prevencija, dakle, mi imamo petnaest prioriteta koje je dala Evropska komisija, a imamo i preporuke Evropske komisije koje su nastale na osnovu sastanka pododbora za pravnu sigurnost i slobodu od petog i šestog decembra 2019. godine. Tamo su navedeni jasne mjere koje treba uraditi, da li će one imati taj učinak ili ne to je druga stvar, ali kada je u pitanju prevencija na izvršnoj i zakonodavnoj vlasti je da donesu zakon o sukobu interesa. Na vama je zadatak da donesete, da unaprijedite zakone o prijaviteljima, uzbunjivačima o zvizdačima korupcije. Dakle, na vama je zadatak donesete daleko moderniji Zakon o javnim nabavkama. Dakle, u javnim nabavkama je ključ za pravilno, odgovorno

trošenje javnih sredstava. U literaturi se navodi da u zemljama Evropske unije 15% korupcije se odnosi na upravljanje javnim nabavkama, dakle, to su sve zadaci koje Komisija u svojim preporukama daje zakonodavnoj izvršnoj vlasti. Ovaj represivni dio ostaje pravosuđe u državi, tužilaštvima i sudovima. Kada mi kažemo borba protiv korupcije i organizovanog kriminala mi moramo shvatiti da se tu zaista radi o krvi i mesu i da ta riječ borba zaista to znači. Dakle, tu nam trebaju zaista hrabri tužioci sa integritetom, ali naravno potrebna prava pravilna saradnja sa policijskim agencijama. Kada u četiri oka razgovarate sa tužiocima i kada govore sa pola glasa, oni će vam reći i da iz policijske agencije neće izaći ni jedan izvještaj o počinjenju krivičnih djela ukoliko to neko ne odobri, da li komesar, da li direktor policije. Kada priđete sa ljudima iz policijskih agencija oni kažu mi sve uradimo, dostavim izvještaje tužilaštvima tamo neko stopira, dakle o igledno da u tom odnosu nešto nije uredu da treba popraviti, ali naravno mora tužilački sistem mora biti pod daleko jačom kontrolom. Kada je u pitanju entitetski sistem mi imamo Federalno tužilaštvo i Republičko javno tužilaštvo Republike Srpske i oni mogu provoditi redovni ili vanredni nadzor. Kada je u pitanju Tužilaštvo Bosne i Hercegovine to je jedan izuzetno velik i glomazan sistem ali je on van hijerarhijske kontrole. Dakle, sada treba vidjeti kako se opredjeliti, kako uspostaviti kontrolu nad tim sistemom. Neke države imaju instituciju inspektorata i bilo dobro da su ti inspektorati ta institucija ne bude samo pri uredu disciplinskog tužioca, koja može, gdje može unaprijediti njihov rad, gdje inspektorati mogu biti sastavni dio Visokog sudskog i tužilačkog vijeća. Tu bi radile iskusne, eminentne sudije, može biti i drugačiji sastav i oni bi prikupljali informacije i nagledali pravilnost rada tužilaštava. Dakle, kada je u pitanju povjerenje građana i vraćanje povjerenja građana mi smo razgovarali sa kolegama iz Holandije i Norveške. Oni kažu sljedeće, pa i mi smo imali isti problem sa niskim povjerenja građana u pravosuđe ali mi smo dozvolili parlamentarcima da ako treba uđu u sudove, da pogledaju predmete, išli su i dotle da bi vratili povjerenje građana u pravosuđe. Dakle, moramo naći mehanizme tog hijerarhijskog nadzora ali nikako to ne smije značiti narušavanje nezavisnosti. Kad se već spominje nezavisnost to ima ta ki sporenja. Dakle, o igledno da postoje različiti razumjevanja nezavisnosti zakonodavne, izvršne vlasti i sudske. Vi ne smijete zaboraviti da je Visoko sudsko i tužilačko vijeće i oformljeno da štiti nezavisnost pravosuđa, integritet sudskih postupaka, ugled sudija i tužilaca, ali ta nezavisnost ne smije biti shvaćena kao neodgovornost, a ponekad, zaista mi je shvatamo kao neodgovornost, jer nezavisnost je zapravo trebala biti privilegija građana koji o sekuju da im sudovi i tužilaštva pruže pravdu. Dakle to je uslov ostvarenja vladavine prava.

Dakle u samoj instituciji ideje o formiranja sudskog regulatora je dakle zabrana, omogućavanja sudske podinjenosti sudske vlasti zakonodavnoj i izvršnoj, to bi značilo narušavanje ustavnog balansa ravnopravnosti tri grane vlasti. Dakle, pitanje koje vi postavlja i koje je se postavlja u mnogim evropskim zemljama u zadnjih 70 godina, koje imaju ove regulatorne sisteme je ko kontroliše kontrolore? Da li mislite da je dobro da Parlament ili neko tijelo izvršne vlasti direktno kontroliše Visoki sudski i tužilački savjet, ja mislim da to nije dobro. Ja mislim da bi bilo dobro i da postoje druge metode. Postoje sistemi gdje se to radi putem sistema imenovanja članova vijeća a sastav vijeća i vi trebate da imate predstavnike u regulatornom tijelu, ali pravi način ostvarenja nezavisnosti i odgovornosti Visokog sudskog i tužilačkog vijeća a zapravo je stalno podnošenje obimnih izvještaja Parlamentu i javnosti uopšte, povećanje transparentnosti javnosti rada, mi smo se gotovo potpuno otvorili za javnost ali naravno postoji prostor da se sve pravosudne institucije daleko više otvore za javnost. Dakle, putem medija, mediji trebaju da budu posrednici između nas i građana dakle, da prenose ono što se dešava u pravosuđu i da na osnovu tih informacija budu ili konstruktivan kritičar našeg rada ili podrška ali bilo kakva institucionalna, formalna podinjenost sudske vlasti zakonodavnoj i izvršnoj, ja mislim da neće biti dobro prihvaćena ni od strane Evropske komisije.

Kada je u pitanju efikasnost sistema, dakle mi imamo, potpuno pogrešnu pravnu kulturu ne samo kada je u pitanju odgovornost, integritet nego i kada je u pitanju efikasnost. Dakle, mi ne znamo šta znači upravljanje rezultatima, uostalom, dakle građani su korisnici naših usluga. Oni žele da dobiju pravdu u razumnom roku i sada predložili smo i već su u zakonodavnoj proceduri i ovi zakoni o zabrani kršenja prava na sudu u razumnom roku, ali tu su napravljene neke greške i na početku. Dakle, kada je u reformi projektovana mreža sudova i tužilaštava, dakle, smanjen je broj sudija i broj sudova. Između 2004 i 2009. godine došlo je do povećanja recimo u Sarajevu broja sudija prvostepenih sudova za 77%, a broj sudija drugostepenog suda je rastao za 17%. U međuvremenu su sudovi za prekršaje također došli do reforme pa su sudci za prekršaje postali sudije redovnog suda povećanje broja dodatnih sudija, stručnih saradnika. Tako da veliki broj izvršilaca na općinskom sudu proizvodi veliki broj presuda koji, to mali broj kantonalnih sudija ne može završiti. Dakle, za vašu informaciju mi imamo kantonalne sudove koji su potpuno ažurni, i imamo i tri suda na osnovu kojih građani ali i vi vjerovatno stvarate percepciju o neefikasnosti. Kantonalni sud u Sarajevu ima u radu oko 22 ili 24 hiljade predmeta, Kantonalni sud u Tuzli 8000, Kantonalni sud u Mostaru 7000 predmeta. To je dakle negdje blizu 40000 predmeta, a ostalih 7

kantonálnih sudova u Federaciji ima ukupno u radu 4000 predmeta. Dakle, elementarna logika govori da tu nešto nije u redu i postoji jednostavno rješenje, dakle, za tu nefikasnost nisu krivi sudci, oni 140 / 150 % norme, ali sistem je neefikasan. Dakle, treba uzeti, ja to predlažem 5 godina, niko ne želi da suša. Preuzeti rješenje iz Republike Hrvatske, promjeniti područje nadležnosti kantonalnih sudova i po onom principu CMS-a to ima u sudovima predmete iz kantonalnih sudova u Sarajevu, Tuzli i Zenici i rasporediti po ostalim sedam kantonalnih sudova u Federaciji. Dakle, time ćemo imati i ravnomjernu opterećenost sudija u radu, a istovremeno ćemo brže dobiti pravdu. To isto važi i za Republiku Srpsku gdje je najopterećeniji Okružni sud u Banjaluci, Banjalici i jednim takvim zakonom, to je pet određeno se riješiti problem efikasnosti ova tri neefikasna suda.

Prilikom promjena zakona o VSTV –u treba dakle primijeniti rigidan model mobilnosti sudija i tužioca. Dakle, omogućiti da iz ažurnih sudija i tužilaštava idu u rad tamo u sudove i tužilaštava gdje su ljudi preopterećeni poslom. Dakle, postoje mjere koje ne zavise ni od kakve velike političke volje da se unaprijedi efikasnost sudskog sistema. Ovdje nema kolege Eleza, ja mu želim dobro zdravlja i brzo ozdravljenje ali u ovom Pribeovom izvještaju on bi trebao da se prepozna, u jednom dijelu o pitanju zakona kojeg mi kolokvijalno zovemo Zakon o reformi boravkih prava. Dakle, vi znate da je suđenja u tim predmetima preneseno i dato u nadležnost Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine i ti predmeti su jednostavno ukinili taj sud neažurnim, otežali rad Upravnom odjeljenju. To je nekoliko hiljada predmeta koje su trebali da rješavaju kantonalni sudovi, a da Vrhovni sud postupa po pravnom lijeku. Dakle i taj Zakon treba promjeniti, dakle, nema nikakve potrebe. Ne razumijem na čemu se bazira nepovjerenje prema kantonalnim sudovima da oni te revizije ne mogu uraditi na kvalitetan način. Dakle, oslobodite ove sudce da radimo zaista one predmete koji zaslužuju da budu predmet rada Vrhovnog suda.

Donosite zakone koji generišu neefikasnost. Stvarate nove sudove koji nemaju nikakvu opravdanost osim pitanje je evanđeljske političke volje i potrebe da se otvori sud u Srebreniku, u Zvorniku ili nije bitno gdje, u opštini ili općini. Dakle, ne mora biti tako da su to ti sudovi, ali dakle, jednostavno moramo se dogovoriti oko toga gdje nam je zaista potreban neki sud. Mi sada ćemo imati, već sada imamo mnoge sudove u cijelom sistemu gdje imamo višak sudija, dakle potreba za otvaranjem sudova treba da bude stvar naših rasprava, diskusija zavisno da li nam sudovi trebaju ili ne. Mreža tužilaštava, ona nije pratila mrežu sudova. Mi smo imali osnovne,

kantonalne odnosno okružne sudove i vrhovni sud i mreža tužilaštava je bila prilagođena mreži sudova. Mi sada imamo kantonalna tužilaštva gdje tužioci sada moraju da putuju 70 – 80 km u okviru jednog kantona na saslušanje da bi za jedan dan uradili neko priznanje krivnje, izjavu i tako dalje i izgubili cijeli dan. To je enormno trošenje novca, sredstava i tako dalje. Dakle, treba jednostavno u budućoj reformi razmotriti da li je ta mreža sudova i tužilaštava najoptimalnija ili nije. Naravno, to sve treba ostaviti strancima i zajedno sa Ministarstvom pravde razmotriti da li su to prava rješenja. Mi smo imali u sudovima na desetine hiljade predmeta koje su proistekle iz kolektivnih ugovora. Dakle, to je, to se može desiti samo u Bosni i Hercegovini. Dakle, kolektivno pregovaranje i kolektivni ugovor podrazumijeva da su se zaposlenik i poslodavac dogovorili o svim aspektima radnog odnosa i da među njima nema više nikakvog sporazuma, a kod nas kolektivni ugovori koji su napravljeni bez finansijske konstrukcije i koji su pravljani izgleda da se kupi socijalni mir proizveli su enormno povećanje broja predmeta u sudovima. Dakle, sve su to stvari o kojima Ministarstvo pravde zakonodavna vlast pa i mi sa strane sudske vlasti treba da razgovaramo, da razmotrimo, da vidimo ovaj kako to riješiti.

U preporukama se govori o kvalitetu, dakle, kvalitet zavisi od kvaliteta imenovanja, kvalitet zavisi od obrazovanja, dakle, preporuke nam kažu da uspostavimo sistem programskog obrazovanja ljudi koji su položili pravosudni ispit, prilično nejasna formulacija, ali šta možemo. Da li mi kao država ostanemo pri sadašnjem sistemu centara za edukaciju gdje bi smo ipak imali drugačije strukturiran program pri centrima za edukaciju ili se treba opredjeliti za pravosudne akademije. Ako se opredjelimo za pravosudne akademije odmah ćemo doći do problema da li državna, da li entitetska akademija ali ja mislim da je bolje rješenje i u slučaju pravosudnim akademijama makar one bile entitetske, nikakav problem nije sa tim da imamo pravosudnu akademiju Republike Srpske i Federacije. Dakle, to je sasvim prirodna stvar, nema tu problema. Treba shvatiti da se dobar sudija ne stvara na intervju, dakle, dobar sudija se stvara na pravnom fakultetu. To je pošteno stvaranje dobrog sudije i tužioca. Mi moramo razmotriti pitanje pravnog obrazovanja. Na pravnim fakultetima, eventualno od druge godine formirati pravosudne katedre, gdje ćemo usmjeravati najbolje studente upravo za poziv sudije, tužioca, advokata i tako dalje. Dakle, ova država može krenuti samo naprijed ako izvrši uspješnu reformu obrazovanja u oblasti pravosuđa. Dakle, od pravosuđa se očekuje da bude generator demokratizacije društva, a ne razlog blokade. Dakle, što prije provesti reforme i mislim da bez obzira na postojanje pitanja političke volje ima toliko konkretnih mjera koje ne zavise ni od kakve volje. Ne postoji srpska, hrvatska i bošnjačka

efikasnost pravosuđa, ne postoje srpski, hrvatski i bošnjački kvalitete sudske zaštite, dakle, da jednostavno po nemo raditi reforme. Dakle, šta je zaključak, zbog čega je potreban rad ove Komisije? Dakle ja smatram da ova Komisija treba da bude za etak jednog potpuno drugačijeg odnosa između sudske s jedne strane i zakonodavne i izvršne s druge strane. Ta saradnja treba da bude programska, dakle, ona mora biti kontinuirana. Ako mi govorimo o reformi, pa kako mi da govorimo o reformi pravosuđa ako mi nemamo reformski program. Pa reforma je naše vlasništvo to nam govori i Evropska komisija, ne mogu mi uraditi vaš posao. Oni nam mogu pomoći, mogu savjetovati, mogu biti monitoring snažan, a ovo je naša zemlja i mi treba da pokrenemo naš reformski program, ne zbog Brisela, nego zbog naših građana, a Brisel može biti samo posljedica pravilne reforme. Dakle, za reformu, potreban je reformski program, politička volja, kompetentnost reformatora, naravno novac i naravno vrijeme. U nekim segmentima reforme mogu biti teške, dugotrajne ali neke rezultate možemo postići i veoma brzo. Što se tiče meunarodne zajednice, dakle da ne ostanem dužan jer sam rekao da dio odgovornosti snosi meunarodna zajednica. Dakle, meunarodna zajednica je uložila enormna sredstva, ja nemam nikakvu dilemu da su to naši prijatelji. Ja zaista mislim da evropske vrijednosti i evropski standardi nemaju alternativu i da je naš jedini put zapravo su evropske integracije, tu nema nikakve dileme. Da budem potpuno iskren u sadašnjem stanju našeg društva, sa ovakvim podjelama, ja mislim da je Evropska zajednica, odnosno meunarodno prisustvo u Bosni i Hercegovini jedini stvarni civilizacijski lijepak za ovo društvo. Ali, ni taj lijepak ne može vječno trajati, bojim se da se polako tanji. Dakle, na nama je da postignemom minimum saglasnosti kakvo društvo želimo, kakve reforme želimo, samo na taj način možemo ići u budućnost. Dakle, prošlost mora prestati biti naš problem. Mi ne možemo ići naprijed glave okrenute nazad, to je jednostavno nemoguće. Ono što ja prigovaram meunarodnoj zajednici, to je nekada nedovoljna odlučnost. U posljednje vrijeme vidimo da ambasadori zemalja kvinte zaista odlučno reaguju, izdaju pravovremena i pravilna saopštenja, vrlo odlučna, djeluje i PIC tu dakle nemam sa tim problemom.

Mislim da bi delegacija Evropske unije ipak trebala da bude transparentnija u svom radu, mislim da treba da bude jasnija u svojim preporukama i mislim prije svega da je to do nas. Mi se moramo nametnuti kao partneri, dakle, mi ne možemo da nas pasiviziraju i donatorski projekti, i vodstvo i liderstvo meunarodne zajednice, dakle mi moramo biti aktivni sudionik reforme, mi moramo biti partner reforme i subjekt reforme, a ne samo posmatrač i puki, jer ovdje pozicija subjekta nameće aktivnost ona traži rad i mislim da to treba primjeniti. Dakle, ne bi ljudi sa kojima

razgovaram smatrali da me unarodna zajednica stalno traži kompromisnu formulu sa kojom se svi složi. Naravno da u Bosni i Hercegovini je potreban kompromis ali u ovakvom društvu ta kompromisna forma to kompromisno rješenje obično bude najslabije rješenje. Dakle, te stvari se moraju promijeniti bez obzira što me unarodna zajednica i neki faktori neke stvari ovdje deklaratorno zastupa po pitanju prava priznaju nekada pravo ja ega. Dakle, pragmatično manevarisanje, gubljenje vremena i tako dalje, dakle, sve su to stvari koje treba popraviti, ali kažem to je naše vlasništvo, mi smo najodgovorniji za stvari koje treba popraviti, ali kažem reforme su naše vlasništvo, mi smo najodgovorniji za stanje u pravosuđu, a siguran sam da me unarodna zajednica pomaže i onoliko koliko mi budemo spremni da mijenjamo stanje u društvu uopće i u pravosuđu. Dakle, to je otprilike, ne mogu reći u kratkim crtama, jer sam vam uzeo dosta vremena ali eto dio onih stvari koje ja mislim da treba reći. S tim da moram reći da mi u Vijeću imamo gotovo pripremljen nacrt reformskih mjera i aktivnosti. Mi ćemo vrlo rado razgovarati sa vama o tome. Dakle, reforma pravosuđa je nemoguća bez ove saradnje. Reformu pravosuđa ne može provesti ni samom Vijeću niti Ministarstvo pravde, bez zakonodavne i izvršne vlasti mi to ne možemo uraditi. Bez te prave saradnje mi smo točkovi koji se okreću, a ništa ne pokreću, mi stalno stojimo u mestu i te stvari treba promijeniti i neophodno je da Ministarstvo pravde, da usvoje. Mi nemamo državnu strategiju razvoja nekog područja pravde. Posljednja je istekla 2018. godine, 2014 – 2018, a u svojili smo je polovinom 2017. godine. Preporuke nam kažu usvojite novu strategiju, uradite akcioni plan. Treba imati državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina, treba promijeniti procesne zakone, Zakon o parničnom postupku, Zakon o krivičnom postupku da ne nabrajam sada čitav set tih zakona. Za efikasnost postupka moderne zemlje, strane zemlje svijeta, dakle ne okreću se samo onim tradicionalnim metodama rješavanja sporova, dakle alternativno rješavanje sporova. Dakle, mi moramo imati strategiju alternativnog rješavanja sporova i zakon o arbitraži, zakon o alternativnom rješavanju sporova, zakon o medijaciji i tako dalje, i tako dalje. To su tako značajne zakonodavne aktivnosti da bi trebalo da formiramo 20 radnih grupa koja će se baviti i raditi samo na zakonodavnoj reformi, a naravno da sada ne govorim o promjeni ponašanja, integriteta, moralna, etičnosti i tako dalje. To je groman posao ali ne mislim da je stanje takvo da mi ne možemo taj posao odraditi, ako ima političke volje i mudrosti.

Zaboravio sam samo reći jednu bitnu stvar, dakle, vi vjerovatno primjećujete tenzije između suda i tužilaštva Bosne i Hercegovine dakle nije dobro za pravosuđe da se problemi u radu rješavaju putem saopštenja, medijskih, da mediji vrše, da, da dakle. Uloga medija i jeste, ja ne želim o tome

da govorim ali esto se vrši tabloizacija pravosu a, estradizacija i tome doprinose ljudi iz pravosu a, svojim izjavama, svojim ponašanjem. Odajemo, dajemo poruke i materijal da se pri a o tome da se mi samo bavimo kao intrigama, spletkama, dakle, tajnim dogovorima, me usobnim obra unima i tako dalje. To mora prestati, dakle, problemi koji postoje je pitanje kontrole optužnica. Dakle, vi znate postoji formalna i materijalna kontrola suštinska. Sada, vjerovatno je i sam zakon nejasan, ali iz ugla tužilaca i primjene prakese tužilaca i sudija evidentno je da postoje odre ene disproporcije i one se ne trebaju rješavati putem medija. To se treba riješiti sastancima i putem edukativnih aktivnosti. Dakle, da vidimo gdje je granica ispitivanja optužnice od strane suda. Imamo sad problem sa curenje informacija, pa mi imamo situaciju da u medijima osvanu podaci iz sudskog i tužila kog spisa i tako dalje. Pa mislim to je notorna stvar da takvo curenje informacija narušava integritet i efikasnost sudskog i postupka ili istrage. Da narušava pravo žrtve ali isto tako i da narušava presumpciju nevinosti i pravo u inioca na neetiketiranje. Zna i sve su to stvari koje treba sprije iti na emu se mora raditi. Uloga medija je nezamjenjiva i imamo dakle istraživa ko novinarstvo, sve je to dobro, ali isto tako mediji moraju shvatiti da oni ne mogu biri arbitri istini u sudskom postupku. Sudske odluke treba ostaviti sudovima i tužilaštvima, a sve anomalije sve devijacije, naravno na to mediji treba da upozore da istražuju i tako dalje, ali nekada prelaze tu granicu i mislim da treba raditi na saradnji izme u pravosu a i medija, jednostavno trebamo me usobno da se bolje razumijemo i daleko bliže sara ujemo. Dakle, reforma zavisi od formiranja reformskog programa, treba provesti široku javnu debatu, dakle da se o tom reformskom programu izjasne i Ministarstvo pravde i zakonodavna vlast , akademska zajednica, profesionalna zajednica i civilno društvo i tako dalje. Ona Pribeova konvencija, dakle, sve je to lijepo ali koji su rezultati. Ja pet godina predlažem jednu drugu vrstu konvecnije. Dakle, vrstu konvencije gdje emo se okupiti, predstavnici sudske vlasti, zakonodavne i izvršne vlasti i formulisati reformski program. Dogovoiit se o minimumu reforme i da svako zna šta je ija odgovornosti i da je odgovoran za ono što nije uradio. To je jedino put za reformu pravosu a.

DAMIR ARNAUT

Hvala sudija Nezirovi u na ovom iscrpnom svjedo enju i ponovo na saradnji sa komisijom. Ja u sada otvoriti raspravu odnosno omogu iti svim lanovima komisije da postavljaju pitanja. Da li se iko prvi javlja za rije ? Evo dok se ostali eventualno pripreme dozvolite meni sudija Nezirovi u nekoliko pitanja. Dakle, kada u pitanju rejting koji ste spomenuli konkretno ovaj tre i kriterij

povezan sa organizovanim kriminalom i politikom. Imate li bar neko objašnjenje zbog čega javnost pre nego što unaprijed zna i to jako dugo unaprijed zna, zna i govorimo mjesecima, čak i više od godinu dana koje će biti nosioci najviših pravosudnih funkcija, u smislu mediji to objave na kraju nakon šest mjeseci ili godinu dana se ispostavi da je sve to bilo tačno. Govorim o glavnoj tužiteljici Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, govorim o njenoj zamjenici, govorim o tome da su zna i bila vrlo eksplicitna da će glavna bivša tužiteljica sarajevskog tužilaštva biti sutkinja suda Bosne i Hercegovina pa nakon toga koje će biti njena zamjenica na nivou kantonalnog tužiteljstva Kantona Sarajevo. Mislim mi ovakve informacije, ni mi ni javnost nemamo ni kada je u pitanju Vijeće ministara gdje su politička imenovanja i nije ništa sporno da se zna unaprijed, mislim kad je ministar sigurnosti novi u pitanju vrtilo se tri četiri imena i na kraju je Selmo Cikotić bio potpuno iznenađen što nije slučaj sa velikim brojem pravosudnih funkcija. Dakle da li je tu ikakav (ne razumije se) uređen po pitanju povezanosti ovih i drugih osoba sa politikom? Da li se uopće radi bilo kakav reting kada je u pitanju povezanost nosioca najviših pravosudnih funkcija sa političarima i politikom, ili, ili, mislim da li je iko u vezi upoznat sa tim, što je javna tajna?

GORAN NEZIROVI

U Bosni i Hercegovini je život bez politike i van politike gotovo nemoguć. Dakle, evidentna je sprega vlasti sa kapitalom, pravosućem, medijima, zdravstvom, obrazovanjem, kulturom dakle nema segmenta društva koji nije u zavisnosti od politike, da li politika ne želi pokušati manipulirati, instrumentalizovati i tako dalje. Kada govorite o ovoj vrsti metinga ja sam govorio da su i za građane i za pravosudnu zajednicu imenovanja često predvidiva, ne moraju ona uvijek biti kontraverzna, ne moraju biti pogrešna. Dakle, nekada se zna da je neko najbolji kandidat za neku poziciju, nekada to zaista može da bude i pitanje kolegijalnog pogodovanja, prijateljskog trgovanja uticajima i tako dalje. Dakle, od tih činjenica mi ne možemo pobjeći i upravo zbog toga govorim da je sistem ocjenjivanja i imenovanja od najslabijih karika i jedna od najvažnijih karika u budućoj reformi pravosuća. Onaj ko bi trebao da se bavi time, dakle, to je Ured disciplinskog tužioca, to su i sama tužilaštva i prije svega to zavisi od integriteta ljudi koji čine Vijeće, dakle od članova vijeća, isto tako i od integriteta same pravosudne zajednice. Mi možemo promjeniti i na izbor članova Vijeća ali ne može sam Zakon popraviti stanje ukoliko integritet glasača, onih koji biraju članove Vijeća ne bude na visokom nivou. Ako tu prevladavaju lobiranja, megaljanska ili klanovska suparništva, ako prevlada konformizam, ne znam ja, i tako dalje, mi ćemo opet imati

iste probleme. Dakle, ljudi su veoma bitni. Ja govorim o sistemu gdje ni Goran Nezirovi , ni Milan Todorovi , ni Milan Tegeltija ni koleginica Tadi ni bilo ko ne može na taj način u zana ajnoj mjeru odlučivati o kvalitetu sistema. Dakle, govorim o sistemu koji treba imati unutrašnje i vanjske mehanizme da odstrani Gorana Nezirovi a ukoliko on postavlja neeti no, ukoliko je neprofesionalan i tako dalje. Dakle, o sistemu koji treba prepoznati izvrsnost, koji e mo i prepoznati najbolje ljude.

DAMIR ARNAUT

I imamo li sada takav sistem?

GORAN NEZIROVI

Nemamo.

DAMIR ARNAUT

To je ključno. Hval vama. Još jedno pitanje ako mogu pomenuli ste primjer Holandije gdje je parlamentarcima omogućeno da čak pregledaju predmet bez naravno uplitanja u njih. To nikada nije bila ni namjera niti pokušaj ovog Parlamenta. Međutim mi u Bosni i Hercegovini imamo situaciju da je VSTV, e sad ispravite me ovdje, to ide u suštinu pitanja, da je VSTV usvojio zaključak da član VSTV te sudijoci i tužioci Bosne i Hercegovine ni nakav način ne e u estvovati u radu ove Istražne Komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, onda se pojavila nedoumica je li VSTV ikada usvojio takav zaključak ili je to predsjednik VSTV-a iznio kao svoje lično mišljenje odnosno svoj stav. U svakom slučaju došlo je do reteriranja nakon zaista žestokih reakcija PIC., opravdanih žestokih reakcija PIC-a, SAD-a. Dakle, možete li nam samo pojasniti?

GORAN NEZIROVI

Ne bih ja rekao da su to smao reakcije sa strane, dakle, bilo je reakcija i unutar Vijeća.

DAMIR ARNAUT

Pa zato i pitam.

GORAN NEZIROVI

Ali želim da budem jasan, odluke donose članovi Vijeća. Odluke ne donosi Milan Tegeltija. Milan Tegeltija je predsjednik Vijeća, on ima jedan glas, odnosno u slučaju kada je jednak broj glasova ima onaj zlatni glas koji prevladava ali odluke ne donosi Tegeltiji, i zaista je nekorektno prema Tegeltiji da se govori da je nešto uradio Milan Tegeltija. Odluke donosi kolegijalno tijelo i mi svi članovi Vijeća smo odgovorni i za te odluke. Dakle, to su izglasali članovi Vijeća, prvu odluku. Ja sam bio suzdržan zbog toga što su u tom prvom zaključku bila četiri zaključka sa nekima sam bio saglasan, a sa ovim dijelom da ne učestvujem u ovoj Komisiji nisam bio saglasna zbog toga sam bio suzdržan jer nismo glasali po svakom pojedinom zaključku i kasnije smo mi to promijenili.

Dakle taj zakon o parlamentarnom nadzoru je zaista kontroverzan, on ostavlja mogućnost i za različita tumačenja. Predstavnik OSCE je radio analizu tog zakona i ako pročitajte to tumačenje vidjet ćete da tu ima kontroverzi. Ovakav parlamentarni nadzor je više svojstven angloameričkom sistemu, ali bez obzira na to ja smatram da treba prihvatiti i one principe iz evropskih nekih dokumenta koji govore o principu balansa i međusobnih provjera, mi od tog principa provjere ne treba da bježimo jer zakonodavna vlast ima prirodno pravo kao najviša dakle demokratska institucija u jednoj državi da traži objašnjenja od sudske vlasti kako funkcioniše vlast je pravilno funkcionisanje sudskog sistema je jedna od najvažnijih tema u svakoj državi i dakle vi imate pravo da postavljate prioritete da smatrate da je prioritetno riješiti neki problem u pravosuđu, da tražite objašnjenja za mene je to potpuno prirodno tu nema nikakvih problema i tako je da smo mi taj zaključak promijenili i sad vam kažem ovo treba da bude po etak jedne ponovo drugačije saradnje sudske vlasti i zakonodavne i izvršne sa druge strane. Zaboravio sam se osvrnuti jer vidim da je to bila tema, a govorili ste i vi i kolega Borenović o dvije stvari. To je korištenje CMS-a u Tužilaštvu Bosne i Hercegovine. Dakle, to je instrument na osnovu kojeg se predmet upućuje prirodnom ili tzv. slučajnom sudiji, da onemogućimo da se određeni predmet rasporedi poželjnom sudiji koji će donijeti poželjnu odluku koju želi neki centar moći ili da bi ispunio neki lični cilj odnosno donio nezakonitu odluku. Vijeće je 2015. godine donijelo odluku da se do jela predmeta vrši putem CMS-a a ve 2016. godine je naš odjel tužilaštva razgovarao je, obavio sastanak sa tužiocima, glavni tužiocima i ve tada smo imali preko 60 tužilaštava koje u potpunosti koriste CMS, data je preporuka drugima da tu praksu poštuju. Dakle je zapriječeno disciplinskim postupcima i ta praksa je tada gotovo uspostavljena u svim tužilaštvima. Problem sa Tužilaštvom Bosne i Hercegovine je sljedeći, a on je bio problem i sa drugim tužilaštvima. Dakle, postoje određeni izuzeci, to nameće sada pitanje dežurstva ili pritvorskog predmeta. Pa sudija ili tužilac koji je dežurni nastavlja rad

na predmetu ili potreban pritvorski, name e da se predmet raspored manuelno. Ova, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine smatra da njihova složena struktura, unutrašnja, ti odjela, zatim specijalizacija unutar odjela po raznim kriterijima, broj izvršenika krivi nog djela, visina štete i tako dalje. Name e potrebu da se predmeti manuelno raspore uju. Dakle, to ne mora biti zle namjere, a u sistemu je ovoliko nepovjerenje, prvo što se pomisli da se predmet želi dati poželjnom tužiocu. Ja ne mislim da je to istina i da je to cilj, ali ono koliko sam ja upoznat, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine e promjeniti svoju unutrašnju organizaciju i sigurno e pristupiti aktiviranju tog CMS-a. Moram re i i sljede e, kada razgovarate sa tužiteljima oni vam esto kažu da je te CMS nekada zna da napravi problem, jer oni, nije isti ili jednak kvalitet svih tužioca. Nekada postoje predmeti koji zahtjevaju iskusnog tužioca koji ima iskustvo u radu na složenim predmetima i glavni tužilac kaže ja moram predmet dati nekome za koga znam da ga on ne e jednako uraditi kao što bi uradio ovaj moj drugi tužilac. Zatim postoje odre ene nefunkcionalnosti kada je u pitanju rad Tužilaštva Bosne i Hercegovine koji naš sadašnji CMS ne podržava i treba ga doraditi. Ja mislim da u to u budu nosti ne e predstavljati problem niti mislim da ta manuelna dodjela, da je razlog tome neka želja da se neeti no postupa. Mislim da to nije. Važno je pitanje kaznene politike. Dakle, vi znate ima sudska ima kaznena politika. O igledno kada je u pitanju procesuiranje predmeta ratnih zlo ina u pitanju, organizovanog kriminala i korupcije da je to tu kaznena politika neadekvatna, nije dovoljno obe avaju a. Dakle, mi imamo podatak da od deset osu uju ih presuda imamo 7 sedam uslovnih osuda, dvije zatvorske i jednu nov anu. Dakle, tu sistem mora razmisliti o emu se radi i kako promjenti, da li je to blaga politika kažnjavanja ili se jednostavno radi o takvoj strukturi djela koja zapravo nisu tako ozbiljna, složena djela pa i ne zahtjevaju druga ije sankcionisanje. Ja mislim da treba pooštriti kaznenu politiku. Vi ste razgovarali sa kolegom i on vam je govorio o položaju ošte enog u krivi nom postupku. Dakle, taj položaj ošte enog i za kvalitet zakona ne može biti odgovorno Vije e. Mi možemo davati inicijative a na vama je da zakone promjenite. Dakle, potpuno je jasno i ta no je to što je kolega Markovi rekao da položaj ošte enog je marginalizovan u krivi nom zakonu da on ne odgovara evropskim standardima. Dakle, postoje jasne preporuke Komiteta ministara Vije a Evrope, deklaracija o pravima žrtve u krivi nom postupku ali naš zakon ne zadovoljava te standarde. Dakle, ne može se interes ošte enog u krivi nom postupku svesti na izricanje pravne sankcije u initelju krivi nog djela. Dakle, on imam pravo na naknadu štete materijalne, nematerijalne i tako dalje. Dakle potrebno je da žrtva ima mogu nost na reparaciju štete, da ima pravo na brzi postupak,

zatim da tokom svih faza postupka ima pravo na izvještavanje o svojim pravimam i treba samo veliki državni fond za namirenje, reparaciju tih šteta. Zatim treba druga ije riještit pitanje prigovora na negativne tužila ke odluke kao što treba omogu iti pravo ošte enom na pravo žalbe na presudu jer sada je to pravo žalbe ograni eno samo na troškove postupka i na odluko o imovinsko-pravnom zahtjevu, ali kavalitet zakona dakle postoji toliko radova na tu temu i od naših sudija i od profesora pravnih fakulteta. Dakle, Republika Srpska je ve pristupila izmjeni zakona u tom pravcu ali ovaj ve sada imamo primjedbe na domete tih izmjena u tom pogledu. Ovdje sada govorim o harmonizaciji krivi nog zakona. Dakle, nama Delegacija Evropske unije odnosno Evropska komisija da zadatak koji je nemogu e završiti. Dakle, mi svi znamo da bi bilo dobro završiti harmonizaciju krivi nog zakonodavstva ali mi imamo razru en pravosudni sistem, imamo etiri sistema. Oni imaju autnomiju, dakle, bez obzira ovaj na naše namjere da harmonizujemo sistem, on se godinama ovaj disharmonizuje. Dakle, jedni prepisuju zakone iz Republike Srbije, drugi prepisuju iz Hrvatske ne ktiri ki prihvataju rješenja koja nisu kompatibilna sa ostalim zakonodavstvom. Dakle, ne može se mehani ki prepisivati zakoni. Isto tako smo prihvatili neka rješenja koja su stu njaci i eksperti me unarodne zajednice ovdje nametali. Dakle, ini mi se da je u pravu profesorica Povlaki kada je napisala da se Bosna i Hercegovina ponaša kao sponzoruša. Ko da novac taj name e i rješenja. Dakle, sigurno je da moramo pro istiti naše procesne zakone, odustati od onih rješenja koja nisu dala opravdanje u dosadašnjoj praksi i tragati za rješenjima koja su u skladu i sa našim potrbama i sa našom pravnom tradicijom i tako dalje. Ali, naravno da ta rješenja budu u skladu i sa evropskim standardima jer evorpski standard se može ispuniti i na više na ina ne samo na na in izvršenja evropskog standarda je kada bi to tako bilo sve zemlje evropske zajednice imale bi iste pravosudne sisteme i isto zakonodavstvo.

DAMIR ARNAUT

Hvala vam sudija Nezirovi u. Da li imamo? Evo gospo a olo, gospo a Marinkovi Lepi zamjenik presjedavaju eg Mekti . Eto i i emo onda tim redosljedom. Izvolite gospo o olo.

ALMA OLO

Ja bih imala dva- tri pitanja. Prvo da vam se zahvalim što ste izdvojili svoje vrijeme i stvarno nam dali detalju analizu stanja u pravosu u. Govorili ste, ja u o onome o emu ste vi govorili. Govorili ste o procesu imenovanja, ja, evo usu ujem se da ne znam dobro poces ocjenivanja u pravosu u

ali rekli ste da taj proces ocjenjivanja je najslabija karika i da on ima uzročno – posljedičnu vezu na eventualne greške u procesu imenovanja i da na tim listama kandidata, najbolji kandidati se nalaze na donjem dijelu liste, ako sam dobro razumjela. Pa evo sad me interesuje ovaj da li i sam intervju sa kandidatom ima odgovarajuću ocjenu, da li se to, da li se aritmetički vrednuje i na koji način se vrši to ocjenjivanje kandidata? Naravno uzimaju i u obzir vjerovatno i ocjenu koju kandidat ima o svom radu od strane neposrednog rukovodioca. Možete li nam to malo pojasniti?

GORAN NEZIROVI

Isključeno mikrofonom

Prilikom formiranja rang liste i broja bodova sto bodova je predviđeno za rezultate rada u posljednje dvije godine tako da ako je u posljednje dvije godine ocjenjen ovjenom pet on ima sto bodova. Ostalih 25 bodova.....

Mi znamo dakle da bi ga trebalo promjeniti, doraditi, da ta pitanja koja postavljamo nam zapravo ne daju pravu sliku na intervjuu o kandidatima i mi znamo u kom radu treba i i ali smo sada vezani ovom Odlukom Suda Bosne i Hercegovine. U kakvoj smo mi sada situaciji? Dakle, mi imamo sistem, pošto je ukinut Pravilnik ovaj posljednji koji smo donijeli na osnovu preporuka Evropske komisije formira se ocjena godišnjeg rada sudije na osnovu statističkih elemenata. Dakle, kvantitet prolaznosti, kvalitet odluka, i odnos prema radu. Dakle, to je potpuno nezadovoljavajuća slika, jer podaci statistički ne mogu dati jednostavno pravu sliku o kvalitetu nekog sudije ili tužioca. Mi smo pokušali da uvedemo tu analitičku ocjenu gdje ćemo cijeliti kvalitet rada, odlučivanja i tako dalje, ali to nam je jednostavno za sada tom odlukom stopiran. U kojoj smo mi sada situaciji? Mi ćemo 2021. godine birati sudije i tužioce na osnovu ocjena iz 2016 i 2017. godine i zbog toga ja govorim da ovim hitnim izmjenama ako se može stvoriti volja u Parlamentu ovaj da se do nove godine izvrše hitne izmjene Zakona o VSTV-u. Da jedna od tih hitnih izmjena upravo bude u članu 17. da se da ovlaštenje Vijeću da propisuje postupak ocjenjivanja. Ovaj sistem je potpuno neadekvatan.

ALMA OLO

Govorili ste o velikom broju predmeta, drugostepenih predmeta pred kantonalnim sudovima. S obzirom evo da znate da se situacija kada je u pitanju izmjena postojećih zakonskih rješenja da je

jako tesko doći do političke volje, tako da sam ja skeptičan da li ćemo mi u narednom periodu barem do kraja ovaj naš mandat uspjeti nešto usvojiti od zakonskih rješenja koja su neophodna. Interesuje me naime da li postoji mogućnost da Vrhovni sud Federacije, na kojem ste Vi sudija donese odluku da odredne drugostepene predmete, iz nadležnosti naprimjer kantonalnog suda u Sarajevu prenese u nadležnost nekog drugog kantonalnog suda koji je manje opterećen?

GORAN NEZIROVI

Dakle, Visoko sudsko i tužilaštvo koje je takav zahtjev uputilo prije dvije godine, ja mislim Vrhovnom sudu RS i Vrhovnom sudu Federacije. Od oba suda smo dobili odgovor da takvo rješenje se ne može podvesti pod onu odredbu ZKP-a, koja propisuje svrsishodnu delegaciju predmeta. Zbog toga smo mi pristupili i inicirali ove izmjene u zakonima RS i Federacije. Jasno mi je bio sa kolegama nedavno u Ministarstvu pravde Federacije. Čuli ste obećanja da će biti pristupiti tim izmjenama. Vidjet ćemo šta će se desiti. Ova korona je sve poremetila, ali to je zapravo sada jedino rješenje. Ili, rješenje može biti i određeni broj dodatnih sudija u Kantonalnom sudu Sarajevo. Ono što mi radimo već duže godina, to je da vršimo akciju za ova tri preopterećena kantonalna suda: Sarajevo, Tuzla, Mostar da delegiramo sudije, iz sudova koji nemaju dovoljan broj predmeta za ostvarenje norme, dakle Odžak, Goražde i neki drugi sudovi, faktički svi drugi sudovi i onda ti suci rade predmete ova tri preopterećena suda. Mi imamo situaciju da nama Kantonalni sud Odžak započne novu godinu sa nulom, završi sa nulom, ili završi sa deset predmeta. Da Goražde ima jedan, ili dva predmeta. Da Srednjobosanski kanton, Kantonalni sud Novi Travnik ima 219 predmeta, da Bihać ima 900 predmeta, a Sarajevo 24000. Da svaki sudija kantonalnog suda u Sarajevu ima u svom ormaru, u svom referatu više predmeta, nego bilo koji drugi kantonalni sud u Federaciji. Valjda je svakom jasno da tu nešto nije uredu.

ALMA OLO

Još jednom ja, još jedno pitanje. Kad je u pitanju sastav VSTV i rekli ste da je neophodno neke izmjene zakona o VSTV-u uraditi u narednom periodu i mislim da mi to imamo i namjeru da uradimo. Kada je u pitanju sam sastav VSTV, da li mislite da bi tu nešto trebalo mijenjati? Da li je dobro da u sastav VSTV ulaze sudije nižih sudova, kao što su općinski i osnovni sudovi? Ovaj, jer VSTV bira i sudije viših sudova pa da li su ti ljudi dovoljno kompetentni, eto da malo tu date Vaše sugestije?

PREKID.....

DAMIR ARMAUT

Hvala, sudija Nezirovi u. Gospo a Milenkovi , izvolite.

MIRJANA MARINKOVI -LEPI

Ja Vas još jednom srda no pozdravljam i tako e se zahvaljujem na Vašem u eš u i svjedo enju. Ja u kao i kolegica olo isto postaviti tri pitanja, da Vas previše ne zamaram. Mislim da mi zaista trebamo da preslušamo sve vo što ste Vi danas rekli, jer ste nam dali toliko informacija... jedna vrsta elite u ovom našem pravni kom pozivu. Dakle, istovremeno smo slušali neke udne informacije, tipa jedan od svjedoka je, evo ne mogu sad ta no da se sjetim je izjavio das u mu isklju ili mikrofon na nekom seminaru, da tamo gdje vi treba da to ide, moram tako re ' prili no traljavo. Ne das u ljudi nezainteresovani, das u više zainteresovani za provo enje na seminarima u dobrim hotelima i gradvima atraktivnim. Pripremaju i se za rad u ovoj komisiji, ja sam itala radove objavljene, vidim da se predlažu odre ena rješenja, i dakle vidimo od po etka našeg rada da je jedan propis došao u parlamentarnu procedure. Dakle, pitanje je gdje vi smatrate das u najve i ko ni ari? Šta je ko nica evo ve do sada aktivnijeg odnosa i izmjene propisa u oblasti pravosu a. Jer evo, zaista ujemo da imate evo i sami kažete da imate rješenja, ne slažete se uvijek svi, ali se evo i u nekim amandmanskim fazama mogu neke stvari dogra ivati. Dakle, gdje je tu ko nica? Evo, ja li no mislim da se vidim da je veoma pasivan odnos Ministarstva pravosu a, dakle Ministarstva pravde, gdje je u propisu lutaju po dvije tri godine, da se niko ne sikira oko toga. Da smo mi ve donosili neke zaklju ke u Parlamentu, da se aktivira, da se da rok do kojeg se zakon treba donijeti ako se usvoji inic...i tako...

GORAN NEZIROVI

Ova izjava koju ste naveli, ja sam pro itao u medijima da je to kolega Markovi rekao. I iz konteksta u kojem je on govorio, ja sam razumio da on smatra, na po etku zakonodavne reforme, kada su neki zakoni doneseni u procesu tranzicije i tako, 2003. godinu je pominjao. Da su strani eksperti su zajedno sa našim ekspertima vršili procjenu prcesnog i materijalnog zakonodavstva i da se on sa nekim rješenjima nije slagao i da su mu isklju ili mikrofon. Ja sam govorio o tome da smo mi nekad nekriti ki dovoljno nepripremljeni, odnosno neprihvatili neka rješenja. Ne mogu se

rješenja mehani ki uvijek vratiti u neki sistem. Treba i tradiciju poštovati i tako dalje. Ali, da nije bilo Meunarodne zajednice, s obzirom na statusnost naših ministarstava pravde, mi ne bi imali nikakve zakone. Ne nikakve, nego bi vrlo teško bila izvršena procesna transformacija i transformacija zakonodavstva. Dakle, ja ne kritikujem te zakone, ja kritikujem određena rješenja iz tih zakona. Ja vam sad mogu navesti primjere divne saradnje sa USAID-om, OSCE sa drugim meunarodnim organizacijama. Primjer takve saradnje je Zakon o zabrani diskriminacije. I mnogo takvih primjera. Ne znam da bismo mi sada imali taj zakon da nije bilo te podrške i pomoći. Dakle, ja samo želim da kažem da postoje.....i sigurno takvih nedostataka ima. Naše ministarstvo je statusno. Dakle, Ministarstvo pravde RS je agilnije. Oni imaju drugačiju ustavnu strukturu i drugačije donositi odluke. Ovdje moraju kantoni da se saglase. Ali je vidljivo da je zakonodavna aktivnost Ministarstva pravde RS ipak življa. Dakle, za unapređenje tog rada i rada ministarstva pravde, potrebna je jednostavna stvar. Dakle, dajte da stavimo na papir koji je to set pravosudnih zakona koje treba novelirati, ili donijeti. Mi imamo dovoljno eksperata u pravosudnoj zajednici, dovoljno eksperata u akademskoj zajednici, da dakle formiramo komisije i po nemo raditi. Meunarodni eksperti će nam rado pružiti svoju ekspertizu. Dakle, jednostavno treba raditi. Reforma je mukotrpan posao, težak posao, dugotrajan. Ali stalno odlaganje i stalno fingiranje mi zamjenjujemo priču o reformi za stvarnu reformu. Mi samo pričamo. Dakle, dajte da jednostavno ustanemo.

MIRJANA MARINKOVI -LEPI

Da, to je bila i suština mog pitanja. Vidim da stručnjaci imaju rješenja, ali nama ta rješenja ne dolaze u parlamentarnu procedure.

GORAN NEZIROVI

Kolegice, koliko godina mi pričamo o reformi izvršnog postupka. Od 2004. Godine se pričalo o reformi izvršnog postupka, kako da izmjestimo tzv. komunalne predmete van sudova, kako da se izvršenje, da sud samo određuje izvršenje, da se provođenje izvršenja provodi ili putem državnih agencija mješovitih, ili putem privatnih izvršitelja i tako dalje. Ali to je strateška odluka države. Pa vi znate koliko problema R Hrvatska ima sa reformom izvršnog postupka. To nije samo pravno pitanje, to je i veoma značajno ekonomsko, socijalno i etičko pitanje. Dakle, to su, tu treba znanje,

kompetentnost, ali mi zapo nemo, ostavimo, 15 godina vršimo reformu. Dakle, to je neodgovorno ponašanje svih.

MIRJANA MARINKOVI -LEPI

Ja bih samo još jedno pitanje postavila. Dakle, ovdje se stalno vrtimo oko toga, Vi ste to danas jako lijepo rekli, mislim, dopala mi se formulacija: “Ko kontroliše kontrolora”, vidjeli smo dakle iz svih svjedočenja pa i ovog današnjeg da postoje, dakle, od politike, dakle ten eke sprege, sa naravno pojedinim tužiocima, sudijama, čak i sigurnosnim agencijama, ne želim naravno da sve svrstavam u isti koš. Ali spomenuli ste i neku vrstu inspektorata što je naravno, jedno od Vaših rješenja i Vaša opservacija da bi to takotrebalo biti, e da li će i oni sutra biti imuni od politike, e to je problem?

GORAN NEZIROVI

Sistem se ne može graditi na nepovjerenju. Mi moramo po etiti vjerovati nekome. Dakle ako ćemo stalno po etiti od nepovjerenja, bolje da se razimo odmah, tu nema razgovora. Ja sam rekao, javnost rada, transparentnost rada, odgovornost povećana i članova i samog tijela kao Vijeća. Zaboravio sam pomenuti kontrola, sudska kontrola odluka o imenovanju, o disciplinskom postupku mora se uspostaviti. Dakle to treba ugraditi u novelaciji zakona. Dakle Sud Bosne i Hercegovine bi mogao prema Zakonu o upravnim sporovima BiH u upravnom sporu da vrši kontrolu naših odluka o imenovanju, o disciplinskoj odgovornosti i tako dalje. Može biti i rješenje da to radi Ustavni sud, pitanje je kako će Zakonodavac to da riješi. Mislim da je prirodno da to radi Sud Bosne i Hercegovine. Kada je u pitanju kvalitet, stalno se govori o nejednakosti građana pred Zakonom, o neujednačenosti sudeće prakse... Mi imamo u preduzećima da prekoputa sjede dva zaposlenika, jedan je ostvario zaštitu pred Zakonom, drugi nije. I to u istoj stvari, pred istim sudom. Dakle mi smo pretvorili pitanje Vrhovnog suda Bosne i Hercegovine u ekskluzivno političko pitanje. Dakle, to pitanje se problematizira sa stanovišta ako se formira ili ne formira, da li je više ili manje države, odnosno entiteta. Ne radi se o tome da je više države, a manje entiteta i obrnuto. Radi se o tome da li je više pravne sigurnosti našim građanima pred sudovima i tužilaštvima. Ali naravno da to pitanje neće doći na rješavanje za 10 godina, što je, naravno, šteta.

Iz decembra, 2019. godine, kaže, formirajte pravosudno tijelo za ujednačavanje sudske prakse. Znači, od toga zavisi pravna sigurnost, pravo građana na jednaku pravnu zaštitu. Šta to znači

pravosudno tijelo za ujednaavanje sudske prakse? Za mene kao pravnika, to može biti samo Vrhovni sud. Ako nije Vrhovni sud, koje je to tijelo? Šta smo mi uradili? Na inicijativu Evropske komisije i dobro je što smo to uradili, ali taj panel smo organizovali kao formalno tijelo za ujednaavanje sudske prakse. Panel sačinjavaju predstavnici 4 najviše sudske instance; dva vrhovna suda, Sud Bosne i Hercegovine i Apelacioni sud Brčko DC. I tamo gdje imamo neujednačenu sudsku praksu, a mora biti neujednačena u svim entitetima, u oba entiteta onda dolazi do ujednaavanja. Ali to je žalosna zamjena za Vrhovni sud jedne države. I rad tih panela je potpuno za... Ta no je da mi imamo i drugih panela za ujednaavanje sudske prakse, ali se nedovoljno koriste. Od onih odjeljenja za zauzimanje stavova na odjeljenjima sudskim, do opšte proširene sjednice Vrhovnog suda jednog ili drugog i tako dalje i tako dalje.

MIRJANA MARINKOVIĆ -LEPI

Drago mi je što ste upravo spomenuli i to povjerenje i naravno određena rješenja koja je sigurno Međunarodna zajednica u najblju namjeri predložila BiH pa i formiranje dakle regulatora u toj oblasti. Jer u to vrijeme je činilo mi se i se povećale plate sudija i tužilaca. Dakle, htjelo se, da oni ostanu nezavisni i da i kroz taj segment ne budu podložni utjecajima, ali vidimo i da činilo mi se nit u nije postignut efekat kad je u pitanju regulator. Kako Vi tumačite onda nakon izbijanja ve afere potkivanja koja je, naravno, pokrenula sada lavinu različitih aktivnosti pa i ove naše. Da je, recimo, Milan Tegeltija dobio jednoglasnu podršku članova vijeća?

GORAN NEZIROVIĆ

Vi ste sada rekli i šta je cilj bio Međunarodne zajednice i on je opravdan. Dakle, postoji darovi visokog ranga koji naročito obavezuju. Jedan takav dar pravosuđu u Bosne i Hercegovine je VSTV. Ali takav dar naročito obavezuje. Mi trebamo znati upravljati tom nezavisnošću u koju smo dbili i trebamo znati biti odgovorni. Ne treba tu instituciju povezivati sa Nezirovićem, Tegeltijom ili bilo kojim pojedincem. Naravno da instituciju čine pojedinci, ali ta institucija je neophodna nama. Na kraju krajeva, evropske preporuke kažu povećanje pravnog integriteta i neovisnosti, ali i jačanje kvaliteta VSTV pa i ustavno pozicioniranje. Naravno, ne može do toga doći jer u ustavne promjene ne može se dugo ući i znamo iz kojih razloga. Dakle, da li smo mi bili dovoljno etični u bilo kojoj situaciji, to ne treba da bude atak na VSTV kao instituciju, ona je nama neophodna. Mi moramo imati mehanizme odgovornosti i da dakle snosimo odgovornost. Odgovornost se snosi, ona se ne

proklamira i ne propagira. Dakle, najviši standardi odgovornosti su nalagali nama petnaestorici, dakle petnaestorici članova vijeća da daju ostavke. Jer to bi bio pokazatelj najviših standarda profesionalne odgovornosti, to bi bilo po etiku jedne nove pravne kulture odgovornosti. Mi se nemamo na koga ugledati, pravna nekultura je evidentna, ali se upravo od sudija i tužilaca, od VSTV-a očekuje da na sebe primijeni najviše etičke i profesionalne standard. I vi znate da sam ja pozvao rukovodstvo Vijeća da zajedno sa mnom odstupe.

Dakle, da budemo pokretač jedne nove pravne kulture da damo šansu pravosuđu, ovaj da mijenja se, da građanima pošaljemo jednu drugu sliku, da po nemozdravljenju reformu, dakle da ustanovimo jedan novi stil ponašanja, i nažalost nisu me poslušali. Mislim da bi to bila gesta makar simbolička bez obzira na pitanje krvice. Dakle, postavili ste mi direktno pitanje, dakle stalno se izlazi sa tim kvalifikacijama i tvrdanjama da je Vijeće dalo jednoglasnu podršku. Ja vas pozivam, ja samo o tome govorio i opet u vas ponoviti. Dakle, sastanak Vijeća je bio u 9 sati ujutru i mi smo u tom momentu imali samo novinski članak, ja bih sada kao i tada postupio i ne bih mogao na osnovu tog članka da donesem odluku o odgovornosti mog kolege, bez obzira šta ja mislio ili ne mislio o tom kolegi. Dakle, uopšte ne želim da ulazim u te personalne ovaj vrednovanje, to je moj kolega, predsjednik VSTV-a, ali u tom momentu mi nismo imali ni snimak ni bilo šta drugo. Ali to ne zna i da bi, dakle, kasnije smo mi pokušali da problematiziramo to pitanje odgovornosti i tako dalje. Očesto se kod nas govori o tome da je naš zakon jasan kada je u pitanju odgovornost i razrješenje članova Vijeća i da podliježe disciplinskoj odgovornost. Ovaj, to je vrlo kontroverzno pitanje, ja sam razgovarao sa mnogim pravnicima, podsjetit ću vas da Republika Italija koja ima sličan zakon kao i mi također ne podrazumjeva odgovornost, disciplinsku, članova vijeća kao i sudije i tužioce. I to naravno u našem Zakonu treba promjeniti, ali su oni imali drugačiju kulturu odgovornosti. Imali su oni slučaj prošle godine u maju, dakle, da sada ne govorim o čemu se radi, ali jedan broj članova vijeća koji nije htio dati ostavku, nije se smatrao krivim, ostali članovi nisu htjeli prisustvovati sjednicama dok oni ne odstupe i te kolege su odstupile. Dakle, bez obzira što se nisu možda bili krivi ali su podnijeli taj teret odgovornosti, moralne koju ta funkcija nosi sa sobom.

DAMIR ARNAUT

Hvala vam sudija Neziroviću. Samo da nešto pitam, ovo je neophodno da se nadovežem pa u datirane zamjeniku predsjedavajućeg gospodinu Mektiću. Kad kažete da je sjednica Vijeća bila u

8ujutru, sve što ste imali je novinski članak prije snimke, pretpostavljam da se Predsjednik VSTV-a očitovao o tom članku i vama ostalim rekao da to nije istina. Da li ga je, šta god da je rekao, ja ne znam šta je rekao, šta god da je rekao, je li ga snimak demantovao?

GORAN NEZIROVI

Zasta sada ovo ne bih htjeo da pretvaram u tu priču jer zaista mislim da to vodi tabloizaciji, senzacionalizmu i tako dalje. Dakle radi se o predmetu koji je okončan u disciplinskom postupku, radi se o predmetu koji je još uvijek živ u Tužilaštvu i zaista ne bih ulazio u te opservacije da li je kriv ili nije kriv, šta pokazuje. Moj stav je jasan smatram da smo trebali podnijeti ostavku. Da bi to bio odgovoran čin, moralan dakle to je snošenje najvišeg standarda odgovornosti, a disciplinska komisija je donijela svoju odluku i protumačila zakon kako je protumačila, ja sam rekao da taj zakon ostavlja prostor da se protumači na drugačiji način. Da postoji mogućnost da se....

DAMIR ARNAUT

Samo da budem jasan, nisam uopšte pitao ni o postupku ni o jednom ni o drugom, već o vašoj odluci da mu date podršku, o tome, isključivo?

GORAN NEZIROVI

Ja vam kažem mi smo mu dali podršku u 9 ujutru, a nakon toga se ne može govoriti ni okakvo jednodušnoj, jednoglasnoj podršci.

DAMIR ARNAUT

Dakle da ste imali snimak u 9 sati bar vaš glas bi

GORAN NEZIROVI

Ja vjerujem da bi mnogi članovi Vijeća...

DAMIR ARNAUT

Dakle isključivo vas pitam o vašem glasanju da mu date podršku, da budemo potpuno jasni oko toga. Hvala, gospodin Mektić, zamjenik predsjedavajućeg. Izvolite!

DRAGAN MEKTIĆ

Hvala gospodine Nezirovi, ja isto koristim priliku da vam se zahvalim što ste se odazvali danas da zajedno sa nama, ovom Komisijom pokušamo da utvrdimo stanje u pravosuđu, i naravno na, izmeđ u ostalog, na osnovu vašeg očitovanja, vašeg iskustva i vidim dobrog poznavanja te situacije, tražimo neka druga rješenja. Naravno da budem isto iskren kao i vi i ja sam skeptičan da će i ova Komisija uspjeti da svojim radom branim inicira ili isporvociira Parlament da što prije, a kako vi kažete ponudi neka hitna rješenja, a onda novi zakon o VSTV-u i tako dalje, i tako dalje. Evo vidjeli ste i sami ste rekli da ne postoji nit SNSD niti HDZ, nažalost kako funkcioniše Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine u konačnici oni mogu blokirati sve, sve odluke. Malo je da kažem to šokantno da ste na početku rekli čini mi se da pravosuđe je Bosne i Hercegovine boluje od tumora, čini mi se... A društvo, građani, onda vas nisam dobro čuo onda slažem se u potpunosti sa vama. I vido sam da je, što je dobro, što je dobro, govorili ste uglavnom i najviše objektivnim problemima u pravosuđu u Bosne i Hercegovine šta bi sve trebalo promijeniti, predprijediti, pa prije svega i izmeđ u ostalog izmjene ili donošenje novih zakona koje bi omogućile jedan efikasniji sistem, i, ali moje mišljenje, recimo kada je u pitanju saradnja izmeđ u izvršne i zakonodavne vlasti da praktično apsolutno ne postoji. Da je to u nekoj teškoj krizi da ili se zakonodavna otklonila do te mjere i postala neki centar moći ili je to uradila sudska vlast, anavest u vam to smao kroz jedna primjer. Recimo kada se raspravlja o izvještaju ili informaciji o radu VSTV pa i Suda Bosne i Hercegovine, pa i Tužilaštva Bosne i Hercegovine mi nikako nismo mogli da obezbjimo prisustvo ključnih ljudi na sjednicama Parlamenta kako bi zajedno razgovarali i analizirali kroz tu informaciju stanje. Oni apriori to odbijaju, uz obrzloženje da su oni nezavisni treći stub vlasti i da ne postoji, i da nema nikakva potreba niti obaveza da se oni pojave pred zakonodavnim tijelom da govorimo o tom problemu. I sjećam se, Parlament je takav kakav je, neefikasan, nefunkcionalan, što se mene tiče i nikakv. Mi evo mjesecima nismo donijeli ni jedan zakon, tu su samo neki inicijative, i tako dalje ali da vam kažem i kad smo uporno odbijali da to stavimo na dnevni red onda su se pojavili nosioci ove tri pravosudne institucije da bi tužiteljica ustala i kada je počela diskutovati rekla, ja sam mislila da vi imate pametnijih stvari, korona je uzela maha vi se ne bavite uopšte nekim potrebnim stvarima ovih građana, vi se bavite nekim stvarima im nemate pravo da se bavite.

Ja želim da kažem da mi kompleta taj pravni okvir, zakonodavni okvir koji trebamo promijeniti da bi se napravio ovaj funkcionalni sistem u pravosuđu u ne možemo raditi prvenstveno bez Visokog sudske i tužilačkog savjeta. Mi jedni drugima treba da budemo partneri i da budem iskren, evo ja

sam bio i pet godina ministar bezbjednosti, i u estvovao u radu Vije a ministara, ja nisam, ili sam možda zaboravio. Mi nismo dobili ni jednu inicijativu Visokog sudskog i tužila kog savjeta u smislu ovog o emu ste vi govorili, i sve podržavam ovo što ste vi govorili, i jako mi se dopada da promjenimo nešto što je uregentno u hitnoj proceduri, a da dobijemo zakon, novog zakona u nekoj formi. Ne mogu se sada sjetiti ali ini mi se da je od VSTV-a dolazilo tamo kad je bilo oko plata, naknada i tako dalje, i nešto, i beneficija. Tako da, takav na in ponašanja, da kažem tako, rekao sam šta mislim ali VSTV-a da ne želi barem njega ne personifikuje Milan Tegeltija. Ja vjerujem da tamo ima i uo sam da tamo ima druga ijih mišljenja, druga ijih inicijativa, ali on do e i kaže i nema. Ne možete, ne emo da do emo umjesto da se prona e neko rješenje, da sjedamo zajedno. Svi konstatujemo da nije dobro stanje i dobra situacija u pravosu u, a bez efikasnog pravosu a nema pravne sigurnosti u ovoj državi, nema vladavine zakona, nema pravne države, a kada toga nema, onda nema ekonomije, nema ni investicija.

GORAN NEZIROVI

Pa naravno (šum)

DRAGAN MEKTI

Pored svih tih problema o kojima ste vi govorili pa ak i nudili odre ena rješenja, pa ak i odre ena alternativna rješenja ja sam odmah spreman da kažem da to podržim, da to prihvatim. Evo sada da kažem, kakva je konstelacija odnosa u Parlamentu, ne znam kako e to nakon izvještaja ove Komisije ovaj da, da da, se završi ali i postoje im odnosima, kako je to glasano. Ja mislim da tu ima jako, jako puno subjektivne odgovornosti i da ne postoji princip odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija i zbog toga da kažem tako, i zbog te njihove me usobne uvezanosi i takov je to stanja i takvog odnosa, njihov rad. Je se slažem sudija (šum) da je to na nižim nivoima

Ali moram da kažem jednostavno bar što se ti e tužilaštva postojao je opravdani cilj da (šum) da Tužilaštvo Bosne i Hercegovine može o meni prikupljati podatke voditi istrage itav život dok sam god ja živ, bez ikakvog, ho e li biti nešto od toga ili ne e. Zamislite u emisijijednoj, evo sad mi je nezgodno što u sebe dovesti u taj kontekst u kojoj sam ja bio sa Ružicom Juki ona je ustala i rekla tvoja je diploma falsifikovana i nije validna i onda Tužilaštvo Bosne i Hercegovine vodi neku istragu o mojoj diplomi iako je Zagreb dva sata odavde da to provjere, ali ne e ho e da mene drže u nekoj gabuli i da ja budem u nekom strahu i tako dalje, i tako dalje. Zašto ne odgovara taj

neko, nosila pravosudne funkcije ako nepotrebno odugovla i sa nekim postupkom i drže neki predmet. Pa govorili ste tu o ratnim zločinima, i ta o je to što ste vi govorili hiljade problema se natovarilo, politički utjecaj na taj posao, na taj zločin, ovako, onako i to je ogroman problem (šum) a što ne e da se taj posao istraže pa da se taj postupak završi i tako dalje i tako dalje kad postoje neke istrage, ne znam ja od 2006, 2007 godine kada je Haško tužilaštvo ustupalo predmete i tako dalje.... Odnos Suda i Tužilaštva, pa to je sad, mislim toga ste se dotakli, to je nevjerovatno šta se radi. Ja ne znam koliko ste upoznati ali to uništava, ovakvu jedne protiv drugih, otvaraju se istrage razne i tako dalje. Je li to normalno u ovoj državi da se to radi izme u Suda i tužilaštva, pretpostavljam da znate, da ste u toku.

GORAN NEZIROVI

Ja sam sudija i ja ne mogu da baratam dokazima rekla kazala, dakle, da li postoje anonimne prijave ili ne, ja to dakle zaista ne mogu tvrditi, to su vaše riječi, ali naravno da treba unaprijediti odnosno da institucije da bi bilo kakve razmirice preko institucija štete ugledu pravosuđa a kompletnog pa i tih institucija. Dakle, ne mogu ja potvrditi to što vi govorite, da dakle, vi govorite o radnim zločinima, dugom trajanju istraga, to zaista jesu problemi. Jedan je od načina rješavanja ono zakonsko koje sam ja spominjao, krešnja prava na sudjenje u razumnom roku. Ta nam je da ima problema sa istragama, sa statusom problema, imate problema sa curenjem informacija, sa zastrašivanjem svjedoka, dugo zaista predugo trajanje istraga, sa pravnom kvalifikacijom krivičnih djela, neujednačenom sudskom praksom. Dakle, ti problemi postoje i oni se rješavaju. Koliko imamo podatke, jučer sam dobio podatak da je za nepunu godinu, dakle 2020. Tužilaštvo je samo u četiri problema izvršilo cijepanje predmeta, vjerovatno su to nalagali i životni događaji i tako dalje. Dakle stvari se moraju, problema ima, vi govorite o onim personalnim problemima. Naravno da postoje subjektivni problemi ali nekada ne mogu prihvatiti da se govori o Milanu Tegeltiji kao Visokom sudskom i tužilaškom vijeću. Mi smo kolegijalno tijelo i snosimo svi odgovornost za svoje odluke bez obzira kako sam glasao. Ja sam član tog tijela i ja snosim odgovornost makar za što nisam uspio da nametnem svoje mišljenje. Dakle nije tačno, nije Milan Tegeltija Vijeće, nas ima petnaest odgovornih tamo, kakvi smo takvi smo. Dakle, naravno tamo gdje su ljudi, samo ljudi mogu da imaju znanje bez morala, samo ljudi mogu da rade bez principa. Svugdje to ima, dakle, ali stvar je da to mijenjamo.

Vi govorite o donosu sa kolegicom Luki , ja samo tome (šum, nerazumno).

Dakle je se s vama slažem. Ne prihvatljivo je da elni ljudi sudskog sistema se ne odazovu na poziv zakonodavne vlasti da izlože izvještaj ili bilo koji drugi predmet. Dakle, kada je to u ovakvoj sistuaciji, da imamo ovakava stepen nepovjerenja, dakle, ja sam ovdje došao sa osje ajem stida. Naši gra ani izgleda više vjeruju politi arima nego sudijama ili tužiocima. To je za mene kao sudiju poražavaju e, ja vam kažem za mene je to poražavaju e. Znae zašto, zbog toga što ja mislim da gra ani od vas ne o ekuju nešto mnogo, a od sudija i tužilaca i pravosu a, o ekuju istinu, pavdu, slobodu, ravnopravnost kao najve e vrijednosti pravne države. Samo da dovšim, dakle što se toga ti e to je greška, Viskokog sudskog i tužila kog vije a. Dakle, oni se ne odazivaju samo vama kao parlamentarcima, kao Parlamentu, oni se ne odazivaju gra anima, to je nepoštivanje prema gra anima, to sam ja govorio na sjednicama Vije a.

DRAGAN MEKTI

Gospodine Nezirovi u, i logi no je da od vas više o ekuju, a znate zašto. Evo ja sam zadnje dvije godine na programu, ja nisam ništa uradio (šum, nerazumno), ja sam politi ki mrtava, a taj sudija ili taj nosilac pravosudne ili tužila ke funkcije je do kraja svog radnog vijeka tu. Zar je mogu e, evo ja ne možete vi sada o ekivati da prije osu ivanjam..... (šum, nerazumno).

Imam visoko mišljenje o nekim stvarima, ima visoko mišljenje i u sam svoje ako u aferi potkivanje, a vi ste rekli da ste imali jednu situaciju, poslije ste vidjeli drugu, da bi vjerovatno druga ije djelovali. Pa disciplinski postupak se okon a za dva i po sata i bez odgovornosti Milana Tegeltije. Pa ekajte u najmanju ruku, kada policajac po ini neki disciplinski prekršaj ili krivi ni postupak ja bi ga duplo više kaznio nego obi nog gra anina zato što ga je država stavila tu, narod ima povjerenje, ali nosiova pravosudne funkcije, pa šta eka njegova istraga.

GORAN NEZIROVI

Ja se s vama slažem u pogledu kanjivosti, ja zbog toga i govorim da treba promjeniti zakon, kao takav, odgovornost cjelokupnog tijela i lanova vije a, mogu nost razrješenja, potpuno je sigurno da to treba promjeniti. Dakle, ja ne želim samo da govorim o predmetu koji je zadužen, da gledam personalno o nekom pojedincu, predmet je u Tužilaštvu, a ja znam šta ljudi govore. Možda je bilo

bolje za cijelo Vijeće za kolegu Tegeltiju da je proveden cijeli postupak da je odbijena tužba, razumijet, možda bi poslata poruka... (šum i nerazumno)

DRAGAN MEKTI

Žao mi je, nisam nikada, prvi puta što ste spomenuli CMS ili kako rekoste u tužilaštvu CMS, aha... govorili ste šta može, šta ne može, ja mislim.... sada tehnika, informatika da je to do te mjere napravljeno da se sve može riješiti, rekli ste vi da se to može brzo riješiti. Dajte ljudi, molim vas, pa sve jednu istagu ... (šum, nerazumno)

GORAN NEZIROVI

Otišli smo toj vrsti razgovora gdje vi ... (šum, nerazumno) ali što se ti e tehnike, nema sada te tehnike koja ne može da se zloupotrijebi dovoljno je isključiti sistem dva minuta predmet e oti i glavnom tužiou ili sudiji.

DRAGAN MEKTI

Još jednom hvala, stvarno sve što ste rekli, bilo je vrlo, vrlo korisno.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Mekti u. Gospođa Lepi, jeste li još nešto tražili? Izvolite.

MARINKOVIĆ -LEPI

Hvala gospodine Nezirovi u na iscrpnom izvještaju i pojašnjenju. Dali ste odgovor na većinu mojih pitanja, ali evo pošto sam vas pažljivo slušala i nešto zapisivala, nadam se da u dosta toga primjeniti u daljenjem radu ove naše Istražne komisije. Ovdje ste kada se pričalo, govorilo o izboru tužioca, obzirom na način kako funkcionise Predstavnički dom, spomenuli ste kolegu Borenovića koji je rekao kao da smo čekali četiri sata da se dogovore tri politička lidera što inicira da bi se prilikom izbora recimo glavnog tužioca čekali i recimo dva dana dok se ne dogovore tri politička lidera i da bi to bio jedan avanturizam, kako ste rekli, koriste i izjave gospodina Borenovića, onda ste dalje postavili pitanje kome odgovaraju tužiocima, je li tako, to pitanje je ključno i u ovom našem radu, naše Istražne komisije i tu ste spomenuli disciplinskog tužioca, ja samo, moje prvo pitanje da li je postojela im ZAKONOM uloga Ureda disciplinskog tužioca precizirana i pošto ste rekli da bi

bilo dobro da bude nezavisan i da li je potrebna u ovom što ste rekli prvom dijelu izmjena Zakona o VSTV-su da se vide ka samom davanju ve e nadležnosti samom disciplinskom tužiocu.

GORAN NEZIROVI

Disciplinski tužila ima dovoljno nadležnosti. Ovdje se radi o tome (isklju en mikrofon)...Samostalan organ na nivou države gdje bi trebao saglasnost entiteta, ili je druga mogućnost fizi ko makar azdvajanje od prostorija VSTV-a, jer nama se kaže sljede e vi obu avate ljude koji e raditi u Uredu disciplinskog tužioca, dajete im platu i tako dalje, ocjenjujete njihov rad, dakle odmah je percepcija javnosti da oni nisu potpuno samostalni iako prema Zakonu o VSTV-u su smaostalni u svom radu. Zbog toga bi bilo najbolje rješenje poseban Zakon ili posebno tijelo.... isklju en mikrofon Dakle ured disciplinskog tužioca u Italiji je u sklopu državnog tužilaštva. U Francuskoj, recimo, ured disciplinskog tužioca je sastavni dio izvršne vlasti, dakle, Ministarstva pravde. Dakle (šum) i za sada je najbolje, najbrže, najsigurnije je da izmjenama, inovacijama pojednostavimo postupak u pogledu zastarjevanja, pre iš avanja disciplinskih prekršaja, sastav komisija i tako dalje. I to sve donijeti u našem nacrtu zakona. Dakle, sjetio sam se sada kada govorimo o našem Zakonu iz 2018. godine pa ova vlast je imala dvije godine do sda, prošle su dvije godine i ništa od toga nije se radilo na tom zakonu. (šum, nerazumno) Komisija je na po etku svoga rada. Dakle nije ta no da Visoko sudsko i tužila ko vije e nije podnosilo inicijative, podnosilo je mnogo zakonodavnih inicijativa ali mi nismo naišli na odgovore, ali to samo pokazuje da pravi rad se ne može svesti samo na podnošenje inicijativa, to treba kontinuirana programska saradnja između zakonodavne, izvršne i sudske vlasti. Dakle, ne dopisivati, izlaziti sa sopštenjima sa sva ala kim tonovima, da dakle da se obra amo ispod nivoa evropskih standarda, mi se neuvažavamo (šum) dakel gra ani ne mogu vjerovati ni vama ni nama. (šum + isklju en mikrofon)... to je ispod svakog nivoa komunikacije tri nivoa vlasti.

Pa treba shvatiti da svaka vlast koja ne djeluje u interesu građana, dakle, političke mo i, ekonomske mo i ne samo u Bosni nego u svim državama pokušavaju ovladati pravosu em. Pitanje je samo koliko u tome uspijevaju. Dakle, pravosu e odlu uje ne samo o sporovima između građana nego odlu uje o sporovima koji se ti u i političke mo i i ekonomske mo i i donosi tako zna ajne akte. Naravno da postoje pokušaji utjecaja, manipulacije, pitanje je samo koliko smo podložni i koliko smo spremni da se tome odupremo. Na kraju krajeva ne radi se samo o direktnom uticaju nego se radi o auto cenzuri. Dakle, vlada konformizam, vlada strah, neposlušnost, napredovanja,

dakle ljudi se prilagode režimu. Dakle, sami tužioci bez pritiska na sudije da znaju šta je poželjno ponašanje ili poželjna odluka u nekom predmetu. Ne uti u samo političari, negomogu utiati i ljudi iz pravosuđa, tako da vrše određene pritiske. Dakle, to je poput trgovine pozicijama, napredovanjem, putem ocjenivanja, pogodovanja raznih ili uvođenjem disciplinskih postupaka protiv neposlušnih ili tako dalje. To su opšta mjesta uopšte to nije samo u Bosni i Hercegovini.

MARINKOVI -LEPI

Hvala, i imam još jedno pitanje. U svom izlaganju ste rekli da nije dobro da Parlament kontroliše VSTV i to je...

GORAN NEZIROVI

Ne formalno, da formalno bude nadređen ali naravno da ima pravo da propituje, da kritikuje da nameće prioritete, da traži odgovore, da traži pojašnjenje kako funkcioniše kako mi vršimo tu sudsku vlast. Dakle to je legitimno pravo zakonodavne vlasti.

MARINKOVI -LEPI

I rekli ste u kojoj formi i kojem obliku, kad znamo da je izvještaj VSTS za oktobrima se 2018 godinu nije dobio podršku, niko u Predstavni dom nije glasao za taj izvještaj. U kojoj formi i šta znači i neusvajanje izvještaja za sam VSTV bez namjene da se mješa u rad Viskog sudskog i tužilaštva.

GORAN NEZIROVI

Venecijanska komisija kaže da mi imamo pravno, ne obavezu, da prisustvujemo sjednicama Parlamenta da podnosimo izvještaje koji ne moraju biti usvojeni da zbog toga ne treba biti posljedica razrješenje nekog saziva i tako dalje, ali kultura odgovornosti dakle jedan odnos prema opštem dobru, prema interesu građana, vladavine prava, pravne države zahjeva od nas ako dobijemo izvještaj, dakle ako vi ne primite k znanju vaš interes. Da se mi ne zapitamo stanite o čemu se ovdje radi, jesu li tu argumenti osnovani, kako da to promjenimo, da razgovaramo, da dođemo na sjednicu Parlamenta, da razgovaramo o tim problemima i da nađemo rješenje. Na kraju krajeva dolazi i pitanje odgovornosti, pritisak građana, pritiska medija i tako dalje. Mi dakle ne možemo stalno imati ovakvu politiku i pravnu kulturu. Dakle, to treba promjeniti. Sudije i tužioci

obavljaju jedan od najtežih intelektualnih poslova, oni ne smiju biti pretvoreni u inovnike, oni ne smiju biti pretvoreni samo u alate, mašine za proizvodnju predmeta. Dakle, nije to suština, dale mora se vratiti ugled toj profesiji, ali same sudije i tužioci se moraju potruditi da zasluže takvo povjerenje i poštovanje građana. Kad sam govorio o Holandiji mi smo bili u studijskim posjetama tamo. Dakle, to je jedna potpuno drugačija pravna kultura. Dakle, redsjednik suda i sudije, pozovu građane i advokate u sud, u jednoj ovakvoj prostoriji koja ima zidove okrugle sjede sudije okrenute prema zidu, a građani govore primjedbe na rad sudija, predmete i tako dalje. Kada građani iza u sudije se okrenu jedni prema drugima pa da vidimo da li su građani u pravu. Dakle mi smo daleko od te pravne kulture ali mi prema toj pravnoj kulturi moramo ići. Mi se moramo zapitati zašto nešto funkcioniše u Holandiji u skandinaviji, Nemačkoj, Austriji, a ne kod nas. Dakle, do nas je mi ne možemo da postavimo dijagnozu, a kamo li damo rješenje. Prestanimo prijeti, hajmo tražiti rješenja. Znamo i šta su rješenja, toliko imamo obrazovanih sudija, tužioca, profesora pravnih fakulteta, ljudi koji rade u ministarstvima pravde, upoznao sam mnoge pravne stručnjake u ministarstvima pravde pa valjda možemo doći do nekog zajedničkog rješenja za ove probleme kada je u pitanju zakonodavna aktivnost. Dakle, jednostavno stvar je u tome da li nešto želimo ili ne. Dakle, međunarodna zajednica će nam dati podršku ukoliko vidi da mi zaista želimo reforme. A dakle mi možemo govoriti da međunarodna zajednica djeluje energično kada su u funkciji njihovi interesi kada se radi o nekom problemu gdje oni imaju interese oni će akcije brzo nametnuti. Ali sad vam kažem ne očekujmo da neko uradi naše polove. To mi moramo.

DAMIR ARNAUT

Hvala vam sudija Neziroviću. Samo da se nadovežem na ovo što ste govorili. Dakle, da treba bolje, da treba unaprijediti sistem parafraziram vas, ali možemo li se složiti da je upravo ova Komisija način na koji se to radi u demokratskim zemljama, način da se ponašati povjerenje građana, da se sistem popravi? Jasno je da pravosudni sistem u Bosni i Hercegovini treba popraviti, to nam je bilo samo okidač za formiranje ove Komisije, postoji li bolji način da se to popravi već kroz ovake procese, ovo je, što mi odje imamo, jer nismo mi na početku rada. Ovo je demokratija i blagostavina prava u svom najboljem svjetlu. Komisiju je formirao Predstavnički dom, dom građana. Ovdje sjede novinari na svakoj sjednici. Kamere sve snimaju, transkripti se vode, zatim imamo more materijala od građana koji su konačno ohrabreni. Šalju nam i pojedinačne svoje predmete i iz nekog jada, jel ne znaju više gdje da se obrate. E sad uzimaju i u obzir sve ovo što sam rekao,

oko čega se vidim slažemo. Možete li, imate li odgovor, zašto je VSTV usvojio zaključak prošle godine koji kaže članovi VSTV-a, sudije i tužioci ni na kakav način ne će biti sarađivati sa Istražnom komisijom Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine? Znam da ste vi bili suzdržani, ali šta mislite šta je motivisalo vaše kolege da usvoje takav zaključak uzimajući u obzir šta mi sada ovjere imamo?

GORAN NEZIROVI

Dakle bit ću vrlo otvoren, pogrešno razumijevanje nezavisnosti. Dakle, čak i kada bi prihvatili da je zakon o pralamentarnom nadzoru kontroverzan, da ne daje mogućnosti za ovakav rad ovakve radne grupe, ja bih opet pristao da ovdje ponovo dođem jer smatram da je to dobro i za pravosudni sistem i zakonodavnu i izvršnu vlast, na kraju krajeva i za građane ove države. Dakle, stvar je potpuno jasna to je nerazumijevanje standarda kakav treba biti odnos tri grane vlasti. Tri grane vlasti funkcionišu na principu međusobne provjere i ravnoteže. Dakle, za mene tu nema ništa sporno. Mi moramo tragati za rješenjima, međusobne saradnje koja će dovesti do reformi. Jer očigledno je da ako smo mi autisti no tijelo, ukoliko ste vi autisti no tijelo, sad vam kažem, mi smo to kovi koji se okreću, a ništa ne pokreću. I samo zajedničkim radom na bazi jasnog reformskog programa mi možemo provesti reforme. Tu nema nikakvih dilema.

DAMIR ARNAUT

Hvala vam. Ako mogu samo, mislim da je ovo jako korisno da Komisija ispuni svoje ciljeve prema Predstavničkom domu, koja su razumijevanja te nezavisnosti tih standarda. Ja opet podcrtavam, zna i vi ste bili suzdržani kod tih zaključaka ali većina zna i u VSTV-u, u tom najvišem tijelu koje odlučuje o pravosuđu u cijeloj Bosni i Hercegovini, ne samo Tužilaštvo i Sud, nego i nominacij. Zna i većina u tom tijelu, bar u tom trenutku je imala pogrešno razumijevanje. Jedan od osnovnih koncepata razumijevanja države i društva je nezavisnost pravosuđa. Kako to popraviti, da li uvesti neke kriterije, poput staža, poput sa kojim nivoom se biraju., o čemu ovo. Ako ste bar u jednom trenutku imali većinu koja ne razumije ovaj osnovni koncept, kako ćemo mi kao zakonodavac osigurati, ne da ih mi biramo, nego da se u VSTV biraju ljudi koji će bar taj koncept razumjeti, a da ne govorim koji će imati puni integritet, zna i ako ne ćemo i godinama, nivoima i tako dalje?

GORAN NEZIROVI

Ne bih rekako da ne e ali i i sa pooštavanjem kriterija. Mi smo prema našoj platformim ponudili u julu 2018. Godine pooštrili kriterije i za funkciju sudije na razli itim nivoima i tužilaca, pooštrili smo kriterije za lanstvo u Vije u. Dale, i odre ene godine staža i profesionalizam, recimo može se uzeti i kriterij da je u zadnjih pet godina ocjenjivanj ocjenom visko uspješno i tako dalje. Dakle, kriteriji moraju biti, ali osim ovog nerazumijevanja koncepta nezavisnosti i odnosa tri grane javne vlasti, radi se o sljede em. Neko od kolega su razo arani, frustrirani ili uvrije eni odnosom pojedninih predstavnika izvršne i zakonodavne vlasti u opho enju prema VSTV-u. Dakle, samtraju da je on neprimjeren, da je uvredljiv, da su te kritike koje su usmjerene prema VSTV-u neuravnotežene, da, dakle ima i tih stvari. Naravno to ne opravdava tu nema dilem, ja sam sigran da e i drugi lanovi Vije a se odazvati, ne da e svi, ali znam da ima lanova vije a koji bi rado došli da govore. Isto tako ne trebate se, radi intelektualnog poštenja, vi trebate pozvati ljude da daju podršku pravosu u i radu VSTV-a. Trebate uti i druga ija mišljenja dakle niko od nas nije u posjedu istine kompletne. Dakle pozovite sve ljude koji podršku daju Viskokom sudskom i tužila kom vije u, treba uti sa svih strana, dakle o emu se radi, od kantonalnog nivoa i tako dalje. Dakle, ali mislim za mene je to jednostavno bila pogrešna odluka.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Nezirovi u. Gospo o olo, ja sam vama, ja sam se smo nadovezao. Izvolite.

ALMA OLO

Pošto sam se prva javila pa me vaše obrazlaganje ponukalo da još nešto pitam. Rekli se kad ste ušli ovdje da vas je bilo stid gra ana zato što misle da je pravosu e loš dio ovog društva i da je gore od politi ara. Meni više boli injenica da gra ani misle da smo mi povezani, politika i pravosu e. Mnogi od nas estiti ljudi i sa jedne i sa druge strane znaju da to nije ta no. Oni koji su povezani trebalo bi to nekako da iza e na vidjelo da se zna ko je povezan, sa kojim politi arem i da tim ljudima nema mjesta ni u praosu u ni u politici, jer svako od nas treba da radi svoj dio posla, niko od nas ne treba da uti e jedan na drugog u svom poslu. Me utim, to je eto moj komentar na ono što ste vi rekli, ali htjela sam vas pitati, mene je ponukalo ovo što je gospodin Mekti govorio, dužina postupka. Vi ste sudija koji se bavi ini gra anskim pravom, koliko sam pro itala, ali mi smeta da je dokazivanje jednog jednostavnog krivi nog djela kao što je krivotvorenje isprave veoma kratak proces. Mi smo u ranijem sistem kada je istražni sudija vodio istragu imali institut

da ako ne završi istragu u roku od šest mjeseci, o tome obavještava predsjednika suda i obrazlaže zašto nije mogao u roku od šest mjeseci to uraditi. Mene sada interesuje da li kod nas postoji neki procesno pravni institut ili materijalno pravni koji tužioca obavezuje da postupa u razumnom roku, ne razvla i istragu i da li vi kao članovi VSTV-a, a znam da se ne bavite konkretnim predmetima jer vam to nije mandat ikada raspravljate o tim predmetima u kojima tužilac dugo postupa, da li raspravljate o predmetima u kojima se vrši hapšenje pred kamerama i da li ocjenjujete takve predmete, i da li tužilac nije optužnice završe oslobađaju im ili odbijaju im presudama imaju mogućnost napradovanja i da li to eventualno u sistemu nosi negativne konsekvence po te tužioce.

GORAN NEZIROVI

Da, da. Početno od kraja. Dakle, odbijaju i presuda i oslobađaju i presuda je sastavni dio sistema. Dakle, ne bi Zakon o krivičnom postupku propisivao te svije vrste presuda kada bi one trebale biti automatski, same po sebi greška. Dakle, to je legitima ishod sudskog postupka i ne može, bilo bi neprikladno, neprimjereno, da, da tužilac odgovara zbog toga što je sud donio oslobađaju u presudu jer bi onda ono što kažu, kada govorimo kolokvijalno, radili samo ono što ide na zihericu, samo ono što je sigurno, a u sudskom postupku nije ništa sigurno. Na kraju pretresa može se pojaviti neki dokaz koji preokrene koncepciju odbrane ili optužbe i tako dalje. Ali, vi ste u pravu kada govorite o trajanju postupka, veoma često, dakle, o tome se govori, naročito pred Sudom Bosne i Hercegovine, dakle izvodi se jako veliki broj dokaza, tako govori, da nema kritičkog odnosa prema dokaznim materijalima koji su ponuđeni 100 svjedoka, 50 ili 300 i svi se dakle mogu očekivati da je potrebno izvršiti tijažu dokaza i da ne treba takav baš visok stepen, ne radi se o stepenu dokazanosti, nego mogu očekivati da neka činjenica bude bez vanrazumne sumnje dokazana i na osnovu saslušanja trideset svjedoka ne da se saslušati cijelo selo, razumijete. Druga stvar, organizacija rada, sad ne znam da li imamo šest sudnica, da li sedam, nije bitno ali ako se, ako jedno vijeće, pretresno za tri sata saslušati jednog svjedoka i onda nastavi pretres za mjesec dana ili ne znam koliko, a u dvanest sati nastupa drugo, pa onda unakrsno ispita jednog, naravno da će onda ti postupci trajati četiri, pet ili šest godina. To onda treba vjerovatno unaprijediti i organizaciju sudstva, da, možda je i do radne kulture. Radnu kulturu trebamo mijenjati isto kao i na prvostepenim sudovima. Dakle, postoje objektivni, postoje subjektivni razlozi zbog kojih je postupci dugo traje. Dakle, procesni zakoni ako su loši generišu dugotrajne postupke, a materijalni zakoni oni generišu povećanje sporova. Ukoliko je loša teritorijalna organizacija sudova, broj

sudova i tako dalje, sve su to objektivni za dugo trajanje, ali imaju subjektivni, dakle loše upravljanje institucijom, loša priprema za suđenje, odlaganja, dugoročno na izmještanje ročišta, kašnjenje izricanje presuda, nekažnjavanje kršenja discipline. Dakle mi kažemo postupak se građanski sastoji od dva ročišta, pripremnog i glavna rasprava i naravno nastavci ali ne moraš zakazati nastavak za mjesec dana, zakaži ga odmah sutradan, dakle to je pravilno upravljanje vremenom. Dakle, upravljanje vremenskog okvira za postupanje, dakle, sve su to na kojima mi u Vijeću radimo. Mi imamo bezbroj projekata koji su usmjereni na unaprjeđenje, i upravljanje institucijom. Radimo sa kolegama iz Norveške iz Holandije i tako dalje, ali sve to dugo traje. Dakle, postoji jedan problem. Mi naše evidentne uspjehe, ja bih vama trebao govoriti sat vremena o tome šta se sve radi u Vijeću. Ni te evidentne uspjehe nismo uspjeli da prezentujemo javnosti zbog toga jer nemamo komunikacijsku strategiju. Naša je zadnja komunikacijska strategija bila do 2014. godine. Od 2014. godine do sada, dakle punih šest godina mi nismo kao institucija u stanju da izradimo komunikacijsku strategiju. Dakle mi nemamo pravilnu ni unutrašnju komunikaciju, ni vanjsku, a kamoli kriznu. A kriznih situacija u zadnje dvije godine znate koliko je bilo i kava su naša ... bila, samo dolijevala ulje na vatru i izazivala osudu javnosti. Dakle, ali, jednostavno zna se šta se treba uraditi samo treba pritupiti poslu ali to moramo zajedno uraditi.

DAMIR ARNAUT

Hvala vam, zamjenik predsjedavajućeg gospodin Mektić, izvolite.

DRAGAN MEKTIĆ

Ja sam htio da dodam samo jednu stvar na sve to. Nažalost tu neefikasnost kad je u pitanju nerazumno vođenje postupka definitivno su pokazali da plaćaju građani Bosne i Hercegovine kroz presude Ustavnog suda i Evropskog suda za ljudska prava i to sada više nije problem, znate to se sve srušilo na teret građana.

GORAN NEZIROVIĆ

Slažem se ali morate prihvatiti da znate gdje su uzroci. Uzroka ima i subjektivnih, dakle to je pitanje naše pravne kulture. Mi nismo usmjereni na rezultate, na efikasnost. Dakle trend u Evropi je sljedeći i, mi se možemo slagati sa tim ili ne, ali to je neminovnost. Dakle, svojevremeno predsjedavajući i vijećnik evropskih sudija kaže sljedeće „sudska zaštita mora biti brza, efikasna, a

kvalitetna koliko je to moguće“. Ja kao sudija mogu da se s tim ne slažem ali to je evropski trend, dakle brzina i sigurnost. Možda se negdje i žrtvuje kvalitet ali ne bi trebao da se žrtvuje ali mi smo navikli u sistemu onom gdje se tragalo za istinom, gdje se rekonstruisala prošlost po

nekoliko godina. Dakle, to ostaje teško je se riješiti idola iz prošlosti i stvari se moraju mijenjati, ali vi ne možete. Da stupi na snagu Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku do kraja ove godine, vi ćete napraviti samo još veće probleme. Ovi sudovi kantonalni; Sarajevo, Mostar i Tuzla, samo će imati još veće probleme, još veći broj predmeta. Za prevenciju kažnjena veći broj zahtjeva za odštetu, nezadovoljstvo građana. Da li prvo da te predmete ravnomjerno rasporedimo po sudovima u Federaciji, a onda primijeniti ovaj zakon i onda dati rezultate. A ako odmah sada se on usvoji to će proizvesti samo loše posljedice.

DAMIR ARNAUT

Hvala vam sudija Neziroviću. Zaista vam hvala na iscrpnom svjedočenju na saradnji sa Komisijom i na konkretnim odgovorima na konkretna pitanja. Zaista se zahvaljujem u svoje ime i u ime svih članova Komisije, i mi smo time iscrpili ovu tačku dnevnog reda. Nastavit ćemo sa sjednicom i još jednom hvala. Dakle zaključujem drugu tačku dnevnog reda i prelazimo na treću tačku dnevnog reda to su tekuća pitanja.

Ad.3

DAMIR ARNAUT

Ovako, samo dakle da konstatujemo. Ovo smo još na prošloj sjednici komisije konstatovali da je u skladu sa zaključkom Komisije sektetarijat komisije pokušao stupiti u kontakt sa glavnom tužiteljicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Gordanom Tadić, s ciljem njenog svjedočenja u skladu sa zaključkom komisije. Nakon što to nisu uspjeli Komisija je naglasila da direktno stupe u kontakt. Akt je otišao mislim krajem sedmog mjeseca i nemamo odgovora još uvijek od Tužilaštva Bosne i Hercegovine. Ja stoga predlažem zaključak da zakažemo svjedočenje glavne tužiteljice Tužilaštva Bosne i Hercegovine. Recimo zaključak bi glasio „Privremena istražna komisija poziva glavnu tužiteljicu Tužilaštva Bosne i Hercegovine Gordanu Tadić da se pojavi u svjedočenje pred Komisijom u ponedjeljak, 14.09.2020. u trinaest sati“. Tog dana prije sjednice

doma u tom trenutku je zakazana samo sjednica komisije za vanjse poslove koja ima zaista kratak dnevni red, tri sporazuma i mislim da ćemo to moći i uklopiti.

Gospo olo, izvolite.

ALMA OLO

Isključite mikrofon (ne uključite se obraćanje).

DAMIR ARNAUT

U jedanaest je zakazano, tako sam obavješten, tako da u trinaest sati predlažem ovu sjednicu. Da li ima nekakvih komentara na ovaj prijedlog zaključaka. Dakle da ga ponovo pročitam, a da u sekretarijatu pripremljenog. Dakle, Privremena istražna komisija poziva glavnu tužiteljicu Tužilaštva Bosne i Hercegovine Gordanu Tadić da se pojavi u svjedočenju pred Komisijom u ponedjeljak, 14.09.2020. u trinaest sati. Sekretarijat će obavijestiti glavnu tužiteljicu. Ko je za?

Usvojeno je ovo jednoglasno. Hvala vam.

Zaključak 2., s obzirom da ste već pri kraju ovih svjedoka koje smo već usvojili zaključak da ćemo ih pozvati koristim ovu priliku da ponovo podsjetim sve članove Komisije koji imaju eventualne prijedloge za svjedočenje da ih dostave sekretarijatu ili kako već. Ali misli se sada ovaj zaključak 2 koji u sada pročitati veže za ono što je sudija Nezirović govorio i dakle potencijalne zakonske obaveze koje bi pojačale njihove nadležnosti, pojačale i sprovođenje njihove nadležnosti. Dakle, Privremena istražna komisija poziva glavnu disciplinsku tužiteljicu Ureda disciplinskog tužioca VSTV Alenu Kurspahić Nadarević te zamjenika glavne disciplinske tužiteljice Ureda disciplinskog tužioca VSTV-a Mirzu Omerović a da se pojave u svjedočenju pre Komisijom na jednoj od sljedećih sjednica, koji će datum biti naknadno određen. Tačka 2. zadužuje se sekretarijat Komisije da stupi u kontakt sa navedenim osobama s ciljem utvrđivanja svjedočenja pred Komisijom. Dakle, standardno, da dogovaramo se s ljudima oko datuma.

Ko je za? Usvojeno jednoglasno.

Tačka 3. Privremena istražna komisija poziva iduće tri strukovna udruženja: Udruženje (ne razumije se zbog brzine govora i šuma), udruženje novinara Republike Srpske, Udruženje bh novinara da odrede predstavnika koji će se pojaviti na svjedočenju pred komisijom na jednoj od narednih

sjednica iji e datum biti naknadno utvr en, a o temama sa kojima se novinari suo avaju u istaživanju slu ajeva korupcije kao i sugestija za poboljšanje zakona s ciljem saniranja tih problema. Ta ka 2. Zadužuje se sekretarijat da sa navedenim udruženjima s ciljem da se utvrde datum svjedo enja predstavnika pred komisijom (nerazumno zbog brzine govora i šuma)

Ko je za? I ovaj zaključak je usvojen jednoglasno.

N.N.

Šta je sa gospodinom Vehabovićem?

DAMIR ARNAUT

Eh, sad sam to, pošao sam to re i. Mi smo ve kao Komisija usvojili zaključak da emo pozvati ispred Bosne i Hercegovine pri Evropskom sudu za ljudska prava, sudiju Harisa Vehabovi a i u komunikaciji s nama on je predložio nekoliko datuma, a zadnje oko ega smo razgovarali je 08.09.2020 u 15 sati. Da li lanovi Komisije mogu to je u utorak idu i u 15 sati. Dakle time bi nastavili ovaj trend zasjedanja jednom sedmi no. Podsje am.... (šum, nerazumno)

Mi kao Komisija smo obavezni sastat se. Mi emo se sastati, a on e nam se obratiti putem videolinka time e te fizi ke odrebe biti ispoštovane, nije propisano kako e nam se on obratiti, a mi se fizi ki trebamo sastati. Dakle, to bi bilo 08.09. dakle. Ja vas podsje am 14 to imamo, sad smo odlu ili da emo pozvati glavnu tužiteljicu. Komisije su 15. tog. Da li onda da se lanovi komisije vra aju ali nemam ništa, da radimo koliko možemo ako se lanovi Komisije onda to možemo ostaviti za neki idu i datum. Da sekretarijat nastavi dogovore sa sudijom Vehabovićem.

Dakle idu a sedmica, ne biste da obezbjedimo sjednicu. Izjasnite se, otvaram raspravnu neka se na kraju krajeva jave lanovi Komisije.

NN

Ja iskreno mislim da je malo ubrzano obzirom na sjednice koje nas ekaju, trebamo se pripremiti. ekaju nas komisije i eka nas sljede a sjednica naše Komisije. Da li bi moglo iza sedemice, recimo u srijedu kad bi ljudi još uvijek mogli ostati ovdje, najgore zbud nas koji dolazim samo zbog sjednice.

DAMIR ARNAUT

Upravo to, ja sam se rukovodio razmišljanjem da će ljudi doći prije sjednice nego ostati još jedan dan nakon sjednice ali evo kažem otvorio sam raspravu da vidimo koje su preference, pa ćemo onda vidjeti sekretarijat da stupi sa sudijom Vehabovićem u kontakt da vidi. Problem je što mi sad tu informaciju nemamo, ja ne mogu sada zakazati ni za 16. ti ali da vidimo, ne znam da li uvijek odgovara, da li svim prisutnim članovima 16.09. eventualno odgovara pa da pokušamo dogovoriti taj datum. A podsjećam vas to je dan nakon sjednice. Dakle onda svi ostaju još jedan dan.

Trinaesti je iza tri i trideset je rekao da bi mogao. To je dan uoči sjednice. Ako vam to nije kasno mi možemo...Nek ostane u jedan sat ona, a Vehabović svakako ne može prije tri i trideset. Znači, ako vama nije kasno da zakažemo gospodina Vehabovića recimo u tri i četrdeset ili recimo šesnaest sati da zakažemo sjednicu Komisije. To je dan uoči sjednice doma.

DRAGAN MEKTI

Nije, taman da stanemo onda i gotovo.

DAMIR ARNAUT

Vidite mi već imamo zaključak da se sudija Vehabović poziva, nemamo o čemu glasati. Sad će sekretarijat s njim dogovoriti okvirno smo rekli petnaest do četrdeset ili četrdeset dan uoči sjednice doma. Evo samo da se razumijemo to je četrdeset sati. Ok. Samo malo, samo da zamolim sekretara da nas informiše okvirno o dostavljenim podnescima građana. Građani nam se masovno obrađuju, vi sve to dobivate. Dakle, vidite, samo nešto da. Mi se ne možemo baviti, ali mene ohrabruje broj tih obrađivanja, na čemu ljudi pišu, da ljudi jedinu nadu vide u ovoj Komisiji. Ne bismo se naravno baviti tim krivim predmetima ali evo neka nas samo sekretar informiše o tim nekistatističkim pokazateljima i da vidimo hoće li se eventualno na veb stranicu postaviti najosnovniji podaci, dakle, obratila se osoba iz Bihaća ili Tuzle, žali se na rad suda tamo. Tako da ne ide u javnost ono da mi dobivamo jako puno toga i da ljudi i javnost imaju uvid generalno o čemu se radi. Naravno, bez iznošenja bilo kakvih ličnih podataka ili podataka o samom predmetu ali evo dajem to sekretaru pa izvolite.

SEKRETAR

Ja sam napravio u sarandji sa kolegicom, kao što znate Komisija doduše nije pribavila ni bilo kakav stav od prikaza tabela gdje se navode nekih 11 sada ve 17 predstavki gdje građani mahom traže odgovor od članova Komisije hoće li te predstavke uzeti u razmatranje i to sekretarijatu na neki način malo otežava rad. Moramo istovremeno davati neke odgovore da smo dostavili svim članovima komisije predmete. Ne znam da li je sad na kraju i pametno napraviti samo zbog zaštite ličnih podataka, imena ljudi koji su podnijeli.

DAMIR ARNAUT

na primjer osoba iz Tuzle

SEKRETAR

To možemo uraditi na osnovu tabela, eto ako je to moguće objaviti na veb stranicu, ali kažem u smislu da Komisija zaključak da će te informacije prikupljati u svrhu ostvarenja cilja, jer dešava se traže odgovor od nas hoće li to biti uzeto u razmatranje, kad je Komisija. Jedan je podnosilac tražio da ga Komisija sasluša o svemu, pa u tom dajem sugestiju u vezi sa tim.

DAMIR ARNAUT

Izvolitee gospođo olo.

ALMA OLO

Ja se slažem ukoliko mi to ponemo da objavljujemo onda ćemo mi još više ponukati građane da se obraćaju sa svojim porukama, a ja ne znam da se mi možemo baviti pojedinačnim predstavkama. To je ogroman posao, uistinu to sve, nismo mi iznad sudova, a ako učemo u to i budemo stavljali na veb stranicu onda će svi koji misle da bi trebalo da se nama obrate to će im biti neka inicijalna kapisla da i oni to urade. Evo ne kako da kažem, bojim se.

DAMIR ARNAUT

Evo da razmislimo, da vidimo kako informacije pristižu da razmislimo eventualno za sljedeću sjednicu da neki zaključak usaglasimo da ga pošaljemo prema javnosti, ovaj, a eventualno neko objavljivanje osnovnih podataka ili da zbog ličnih podataka možda nije loše da nadležna tijela se ponu baviti nekim stvarima. Mislim tu ima svašta, a gotovo ništa nije u nadležnosti ove

Komisije, ali možda ne ıje jeste i zbog toga, ne bih, ne osje am se ja komforno da nešto što do e u dom gra ana da mi krijemo, ali naravno paze i, jel, ovaj na te li ne podatke i na to da ne ulazimo u pojedina ne predmete da vidimo kako to kanalisati bar dalje. Ali evo.

Izvolite gospo o Peki .

MIRA PEKI

Da evo samo da se nastavim na vašu raspravu. Ovaj pravo gra ana je da nama dostave sve ono ime su oni nezadovoljni u radu pravosu a u Bosni i Hercegovini i mi tu ne možemo se, ne možemo re i nemojte nam više dostavljati zato što ljudi osje aju da mi nešto radimo da smo nešto zapo eli i mislim da sve ono što je nama došlo je dragocjeno za našu arhivu, za rad, da to bude u prilogu našeg izvještaja pada e biti i sve ovo što su nam gra ani poslali, bez navo enja imena, prezimena i samog ulaska u konkretne sudske slu ajeve. No me utim ako možemo, bilo bi dobro kad ve dobijemo ovo, itamo mi toj, ja naj eš e prelistam i pro itam, mogli izvu i po nešto da upitamo ove naše budu e goste. Evo recimo sada ovdje gospodin Enes posalo je sve zašto je nezadovoljan, on tu spominje ured disciplinskog tužioca, da mi iz ovog izvu emo pa da kažemo dobili smo jednu predstavku gra anina gdje on nije zadovoljan i ako je mogu e da se upita. Ja sam ovdje sada pro itala jedan gospodin iz Banja Luke i nema smisla da mi bilo šta o tome da kažemo, to e biti nekakva krivi na prijava koja je sa nekakvim nedoli nim rije ima, izjašnjavanjima, ali evo i misli da bismo to mogli pa da se svako od nas upita za neko budu e svjedo enje sudija ili tužioca, evo ako se gospo a glavni tužilac odazove bit e prostora da se. Pa da kažemo dobili smo 17 tih podnesaka i da se nešto izvu e, ako se ne izvu e mi emo staviti u prilog pa u arhivu kao podnesci gra ana. Mi jedino što možemo po meni je, mi nemamo aderesu na koju bi to uputili, kada bi možda mogli Visokom sudskom i tužila kom vije u ili nekom uputiti sve ovo što mi dobijamo, ali to su ve predemti koji su proši i imam osje aj da smo mi neka zadnja instanca kojoj se oba aju za pomo . Evo ja smao da nešto malo pomognem.

DAMIR ARNAUT

Dobro, ja se u potpunosti slažem s ovim, iz svega ovog mi sigurno možemo nai i na situaciju kada možemo pitati pitanja op e naravi, naravno ukoliko vidimo da postoji neki obrazac da ljudi na sudu ekaju po dvije – tri godine, možda predsjednika VSTV ili pozvati nekoga sa tog suda i re i vidite dobili smo pritužbu da se kod vas jako dugo eka. Tako da mislim da mi možemo korisnih

stvari ali trebamo. Hajde da razmislimo do idu e sjednice Komisije da usvojimo zaključak kojim ćemo se onda rukovoditi dalje, a isto tako nije loše da se objavljuju ti najosnovniji podaci na stranici, jer i po službenoj dužnosti može neko reagovati ukoliko vidi ovaj da. Može sam VSTV uo iti sam na osnovu ovoga što je gospodin Nezirovi govorio, da e neki drugi, neka bolja razmišljanja prevladati na VSTV-u, vidjet ćemo. To je to što se ti e dnevnog reda. Samo evo obavješten sam od strane sekretarijatom da sa sudijom Grbovcem još uvijek nije odre en datum s obzirom da je on samo tražio da se odgodi zbog njegovih obaveza da se to što prije zakaže. Mi ve imamo zaključak kojim smo ga pozvali.

Hvala vam, zaključujem devetu sjednicu Istražne komisije. Onda se vidimo etranaestog, desetog i jedanaestog.